

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางสาวกอบมณี เลิศพิชิตกุล รหัสประจำตัว 42024031

วิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต

สาขาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2545

กอบมณี เลิศพิชิตกุล : การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง
จังหวัดฉะเชิงเทรา อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์สุชาติ ราษฎร์รักษา, 59 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ปัจจัยที่มีผลต่อ
การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง และความสัมพันธ์ระหว่าง
การเปิดรับข่าวสารกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัด
ฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบไปด้วยอำเภอต่างๆ ได้แก่ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสาร
คราม แผลงยาว บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น กิ่งอ.คลองเขื่อน โดยการสุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง
จำนวน 225 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรามีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยง
กุ้งจากเพื่อนบ้านมากที่สุด รายการโทรทัศน์ที่เปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือรายการผู้
ใหญ่บ้านดำดี นิตยสารที่มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือนิตยสารสัตว์น้ำ หนังสือ
พิมพ์ที่มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง
จังหวัดฉะเชิงเทรามีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเรื่องตลาด/ราคาและการซื้อ/ขายกุ้งมากที่สุด
เรื่องที่ต้องการได้รับข่าวสารเพิ่มเติมมากที่สุดคือ เรื่องตลาด/ราคา และเรื่องการจัดการระหว่าง
การเลี้ยง ข้อเสนอแนะที่ได้คือต้องการให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเรื่องราคากุ้ง 3. ลักษณะทางประชากร
 ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ต่อปี ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งมีผลต่อการเปิดรับ
ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา 4. ลักษณะทางประชากร ได้แก่
การศึกษา ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ต่อปีมีผลต่อความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของ
เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา 5. นอกจากนี้ยังพบว่าการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของ
เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้
เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาควิชา.....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วุฒิชัย 5109517.....
ปีการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... กิตติ อาหม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดอาจารย์ที่ปรึกษาผู้เสียสละ และมีความอดทนต่อลูกศิษย์ในการให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง อาจารย์สุชาติ ราษฎร์รักษา “ขอบพระคุณค่ะ อาจารย์” อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางนิเทศศาสตร์อาจารย์รัชนี้ วงศ์สุมิตร, อาจารย์สุกัญญา บุรณเดชะ, และอาจารย์ในภาควิชานิเทศศาสตร์ทุกท่าน รวมทั้งอาจารย์ผู้ให้ความรู้พื้นฐานต่างๆ อันเป็นแนวทางนำมาซึ่งผลสำเร็จของวิจัยฉบับนี้ ครูเจี๊ยบ, ครูตุ้ม, ครูประยงค์, ครูพิรุณ, ครูรำพึง, ครูอาทิตย์, ครูกาญจนา, ครูทศพร, ครูพจน์, อาจารย์นภา

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ช่วยทำการวิจัยทุกท่าน สำหรับการทำงานล่วงเวลาเพื่อแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจนเลี้ยงแห้งอย่างกระทันหัน รวมถึงข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่การทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อนรักที่คอยให้คำปรึกษา ระบายและแลกเปลี่ยนข่าวสารรวมถึงความคิดเห็นตลอดเวลา “คุณก็รู้ว่าคุณคือใคร” และเพื่อนๆ ชาวนิเทศศาสตร์ บุรพา ที่มักจะมียิ้มมาฝากเสมอ “4 ปีมันเร็วมากนะ”

สุดท้าย ผู้เขียนขอขอบคุณครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาอย่างอบอุ่นเสมอมา และอยากบอกว่าไม่ว่าจะเหนื่อยแค่ไหนลูกและน้องคนนี้ก็มีความสุขที่สุดเมื่อได้กลับมาทำงานที่บ้านของเรา

กอบมณี เลิศพิชิตกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 ตัวแปร.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 สมมุติฐาน.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 แนวคิด	
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดด้านการเลี้ยงกุ้ง.....	7
2.2 แนวคิดด้านการสื่อสาร.....	10
2.3 ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร.....	13
2.4 ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ.....	16
2.5 แนวคิดด้านการใช้สื่อกับการพัฒนา.....	19
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	26
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	26
3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	31
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	32
4.2 การทดสอบสมมติฐาน.....	41
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	49
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	49
5.2 อภิปรายผล.....	53
5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	56
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	60

สารบัญตาราง

ชื่อตาราง	หน้า
1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	
ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ.....	32
ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ.....	32
ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามการศึกษา.....	33
ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามที่อยู่.....	33
ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพทางสังคม.....	34
ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามรายได้ต่อปี.....	34
ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพการเป็น เจ้าของปอเลี้ยงกุ้ง.....	34
ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดพื้นที่ปอเลี้ยงกุ้ง.....	35
1.2 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ	
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสาร การเลี้ยงกุ้งจากสื่อ.....	35
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากรายการโทรทัศน์.....	36
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากนิตยสารฉบับต่างๆ.....	37
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากหนังสือพิมพ์.....	38
1.3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง	
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากสื่อต่างๆ.....	39

สารบัญตาราง (ต่อ)

ชื่อตาราง	หน้า
1.4 ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ	
ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามข่าวสารที่ต้องการเพิ่มเติม.....	40
ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามข้อเสนอแนะอื่นๆ.....	40
ตารางทดสอบสมมติฐาน	
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับ ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	41
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับความพึงพอใจ ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	45
ตารางที่ 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสาร การเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	48

บทที่ 1

ชื่อเรื่อง :

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มาและความสำคัญของปัญหา :

ในอดีตประชากรของประเทศไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดและถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการส่งเสริมอาชีพด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่ประชากรส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคการเกษตรดังสถิติในปี 2534 มีประชากรร้อยละ 64 ที่ยังคงประกอบอาชีพด้านการเกษตร คือ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และการประมง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 : 41) พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรของประเทศไทยทั้งหมด 133.08 ล้านไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 320.70 ล้านไร่ (สถิติการเกษตรของประเทศไทย 2530 - 2534 , 212) หรือประมาณร้อยละ 41.49 ของพื้นที่ทั้งประเทศ

การทำกรเกษตรของประชากรในประเทศไทย เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากการทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพ มาเป็นการเกษตรเพื่อธุรกิจมากขึ้น และมีการส่งสินค้าด้านการเกษตรออกจำหน่ายต่างประเทศมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกสินค้าไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2504 - 2524) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 3 - 4 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 80 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด แต่ในช่วงปลายแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 5 ประมาณปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา โครงสร้างด้านการเกษตรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยพบว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศสูงร้อยละ 8.8 ต่อปี เป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจสาขาการเกษตรเพียงร้อยละ 3.5 ต่อปี และเป็น การขยายทางอุตสาหกรรมร้อยละ 11.5 ต่อปี (พิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจ 2535 : 3) อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงด้านการส่งออกของประเทศนั้นเกิดจากปัจจัยที่เปลี่ยนไปของภาวะสังคมโลก และปัจจัยทางสภาวะแวดล้อมภายในประเทศ ระหว่างความผันผวนทางเศรษฐกิจ เกษตรกรรมด้านอื่นๆ อาจประสบกับปัญหาอย่างรุนแรง แต่การเพาะเลี้ยงกุ้งกลับเป็นธุรกิจที่รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญ โดยกำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) มุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ จากไร่ละ 350 กิโลกรัม ในปี 2535 เป็น 600 กิโลกรัมในปี 2539 ทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณผลผลิตกุ้งกุลาดำจากการเพาะเลี้ยง สามารถทดแทนปริมาณการจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติได้จำนวนมาก (อรัญญา ฉัตรเดชา : 2537 ,บทคัดย่อ)

ปี 2541 พื้นที่เลี้ยงกุ้งมีประมาณ 440,000 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 432,000 ไร่ ใน ปี 2540 ร้อยละ 1.85 และกรมประมงคาดว่า ผลผลิตกุ้งจากการเลี้ยงปี 2541 จะมีประมาณ 230,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก

215,000 ตัน ในปี 2540 ร้อยละ 6.98 เนื่องจากราคากุ้งมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงทำให้มีการขยายพื้นที่เลี้ยงมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่เลี้ยงกุ้งในเขตน้ำจืด ในระยะ 11 เดือนแรกของปี 2541 (มกราคม- พฤศจิกายน) การส่งออกกุ้งมีปริมาณ 139,804 ตัน มูลค่า 53,422 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 124,513 ตัน และ 41,450 ล้านบาท ในช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 12.28 และ 28.88 ตามลำดับ (สัตว์น้ำ : 2542 , 103)

ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ประเทศไทยยังคงมีการส่งออกกุ้งเพิ่มขึ้นและลดลงตามสถานการณ์ต่างๆ แต่โดยรวมแล้วประเทศไทยสามารถส่งออกกุ้งได้เพิ่มขึ้น จนถึงปี 2544 ประเทศไทยส่งออกกุ้ง 262,000 ตัน หรือเพิ่มขึ้น 5% ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี 2542 ประเทศไทยส่งออกกุ้งมูลค่า 62,000 ล้านบาท, ปี 2543 มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 107,000 ล้านบาท และเชื่อว่าในปี 2545 คงหนีไม่พ้น 120,000 ล้านบาท (เทคโนโลยีฟาร์มกุ้ง : 2545 , 13 - 14)

ตัวเลขการส่งออกที่สวยหรูนี้ไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ เพราะผลจากการศึกษาเรื่อง "การประเมินการลงทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช" โดย กนก ห่อเดช พบว่าผลประโยชน์รวมจากการเลี้ยงกุ้ง 5 ปี ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายได้ลดลง 10% และมีการเพิ่มต้นทุนขึ้น 10% เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำจะประสบปัญหาการขาดทุน ซึ่งจากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน แนวโน้มที่ผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งจะมีต้นทุนสูงขึ้นนั้นเป็นไปได้อย่างมาก เนื่องจากราคาค่าแรง ราคาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงกุ้งเช่นเครื่องสูบน้ำ ราคาอาหารกุ้ง ราคาเชื้อเพลิงต่างถีบตัวสูงขึ้นตามสภาพปัจจุบัน ปัญหาราคาพ่อแม่พันธุ์ที่สูงขึ้นจาก 800 บาท เป็น 3,000 บาทในช่วงระยะเวลา 8-10 ปี เป็นต้น และโอกาสที่รายได้ของเกษตรกรจะลดลงก็มีสูงเช่นกัน เนื่องจากปัจจุบันการเพาะเลี้ยงกุ้งมักประสบปัญหาโรคกุ้งที่ร้ายแรงขึ้น ปัญหาเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาดความรู้และความเข้าใจในวิทยาการการเลี้ยงกุ้งที่ถูกต้องทำให้ได้ผลผลิตไม่เต็มที่ นอกจากนี้ผลการศึกษาของ กนก ห่อเดช ยังพบว่าปัญหาของการเลี้ยงกุ้งในเขตท้องที่นี้คือ เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม ข้อเสนอแนะที่พบคือรัฐบาลควรมีส่วนช่วยเหลือเกษตรกรโดยการอบรมและแนะนำเทคนิคการเลี้ยงและให้การสนับสนุนสินเชื่อเกษตรกร นอกจากนี้ผลการสัมมนาร่วมภาครัฐบาลและภาคเอกชน เรื่องอนาคตประมงไทย โดยศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในประเทศไทยยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการประกอบอาชีพอันมาก รวมทั้งเป็นผลให้เกิดปัญหาต่อเนื่องต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งปัญหาเหล่านั้นสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาขาดที่ดินชายทะเลเพื่ออาชีพเพาะเลี้ยงกุ้ง
2. ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ
3. ปัญหาการขาดพ่อแม่พันธุ์กุ้ง
4. ปัญหาการเกิดโรค

5. การเกิดมลภาวะในแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำ
6. เกษตรกรขาดความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
7. ปัญหาด้านสินเชื่อเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ
8. ปัญหากุ้งไม่ได้คุณภาพ
9. การคมนาคมและการสื่อสารไม่สะดวก

(ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2530 : 231 – 238)

ปัญหามากมายที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกำลังประสบอยู่นั้น ส่วนหนึ่งมีพื้นฐานมาจากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้ง หรือขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ใน การที่จะนำเอาวิทยาการเทคนิคสมัยใหม่มาใช้ในการเลี้ยง เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงมาเผยแพร่แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง

ดังนั้นการศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงถือเป็นหนทางที่จะช่วยให้หน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการจะเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไปสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง สามารถเลือกช่องทางที่ถูกต้อง เพื่อที่ข้อมูลความรู้ ข่าวสาร การเลี้ยงกุ้งอันเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจะได้ช่วยพัฒนาความรู้ และทำให้เกษตรกรสามารถใช้วิทยาการใหม่ ๆ มาช่วยสร้างรายได้ให้ตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการช่วยแก้ปัญหาความยากจน ของเกษตรกรอันเป็นปัญหาเรื้อรังยาวนานของประเทศได้ทางหนึ่งด้วย

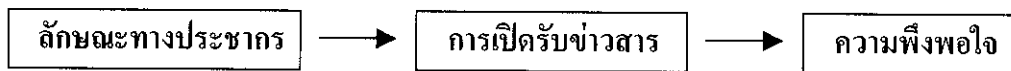
วัตถุประสงค์ของการวิจัย :

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการวิจัย :

การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบไปด้วยอำเภอต่างๆ ได้แก่ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสารคราม แปลงยาว บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น กิ่งอ.คลองเขื่อน โดยการสุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จำนวน 225 ราย

ตัวแปร

คำนิยามศัพท์

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง หมายถึง เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในบ่อดินที่มีพื้นที่บ่อเลี้ยงในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา 9 อำเภอ คือ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสารคาม แกลงยาว บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น และกิ่งอำเภอกลองเชือก
2. ข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง หมายถึง เหตุการณ์ เรื่องราว ข้อความ หรือข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้ง ที่มีการกระจายข่าวผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หอกระจายข่าว สื่อเฉพาะกิจ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง
3. หอกระจายข่าว หมายถึง เครื่องมือสื่อสารที่ใช้ประกาศข่าวสำคัญเพื่อให้คนในหมู่บ้านทราบ เช่น ระบบกระจายเสียงโดยผ่านลำโพงที่ติดไว้ปลายเสา
4. การเปิดรับ หมายถึง การเปิดรับสื่อบุคคล ได้แก่ การได้พูดคุย การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ อันได้แก่ การได้อ่าน ได้ดู ได้ฟัง ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่างๆ
5. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากหรือน้อย ในเรื่องข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ
6. สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อประเภทเอกสาร แผ่นพับ หรือใบปลิว โปสเตอร์ การอบรม หรือการสาธิต
7. ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพทางสังคม

สมมุติฐาน

1. ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน
2. ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน
3. การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะเลือกใช้สื่อ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไปสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาวิจัยในเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เป็นกรอบแนวคิดและสมมุติฐานในการวิจัย โดยแบ่งเป็น

1. แนวคิดด้านการเลี้ยงกุ้ง

- 1.1 การเลี้ยงกุ้งแบบพื้นบ้าน
- 1.2 การเลี้ยงกุ้งแบบผสมผสาน
- 1.3 การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา

2. แนวคิดด้านการสื่อสาร

- 2.1 ความหมายของการสื่อสาร
- 2.2 แบบจำลองการสื่อสาร
- 2.3 ช่องทางการสื่อสาร

3. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

- 3.1 ความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร
- 3.2 การเปิดรับข่าวสาร
- 3.3 การเลือกรับสาร

4. ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ

5. แนวคิดด้านการใช้สื่อกับการพัฒนา

- 5.1 หน้าที่ของการสื่อสารในการพัฒนาสังคม
- 5.2 การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายทั่วไปของ “กุ้ง”

กุ้ง ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง สัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลังประเภทหนึ่ง ลำตัวยาว มีเปลือกหุ้มตัว และแบ่งเป็นปล้องๆ ก้ามและตีนอยู่ที่ส่วนหัว มีหลายชนิด พบทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม อาทิเช่น กุ้งกระดากะ กุ้งก้ามกราม กุ้งก้ามเกลี้ยง กุ้งครูด กุ้งชันกาด (กุ้งตะกาด) กุ้งตะเข็บ กุ้งนาง กุ้งฝอย กุ้งส้ม กุ้งหลวง กุ้งหัวแข็ง กุ้งหัวโชน กุ้งแห และกุ้งขาว เป็นต้น (ประจวบ หล้าอุบล, 2525 : 4)

1. แนวคิดด้านการเพาะเลี้ยงกุ้ง

การเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศไทย หรือที่เรารู้จักกันโดยทั่วไปว่า การทำนากุ้งนั้น ได้ริเริ่มทำกันมาเป็นเวลานานกว่า 60 ปี โดยได้ดัดแปลงมาจากการทำนาเกลือและนาข้าว หรือโดยผลัดเปลี่ยนกันทำนาข้าวสลับกับการทำนากุ้งตามฤดูกาลที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังได้ใช้ประโยชน์ป่าไม้ชายเลนที่เสื่อมสภาพสำหรับการทำนากุ้งอีกด้วย เริ่มจากจังหวัดชายฝั่งทะเลของอ่าวไทยตอนใน ตามบริเวณชายฝั่งปากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง ในท้องที่กรุงเทพฯ สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ในเวลาต่อมาก็ได้ขยายออกไปยังท้องที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและภาคใต้หลายจังหวัด การเพาะเลี้ยงกุ้งอาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 การเลี้ยงกุ้งแบบพื้นบ้าน (Extensive system)

การเลี้ยงกุ้งแบบพื้นบ้าน คือ การเลี้ยงกุ้งแบบดั้งเดิม หรือที่เรียกกันว่า การทำนากุ้งนั่นเอง แม้ว่าวิทยาการด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยจะได้เจริญรุดหน้าไปมากแล้วก็ตาม แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำส่วนใหญ่ยังนิยมผลิตกุ้งจากกิจกรรมการทำนากุ้งอยู่เช่นเดิม ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งน้ำชายฝั่งของประเทศไทยยังมีความชุ่มชื้นของพันธุ์กุ้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นอันมาก สำหรับบางพื้นที่โดยเฉพาะแหล่งน้ำชายฝั่งของจังหวัดทางภาคใต้และภาคตะวันออกนั้น อาจกล่าวได้ว่ายังมีพันธุ์กุ้งอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์มาก

การเลือกทำเลพื้นที่

การเลือกทำเลพื้นที่ทำนากุ้ง มีหลักเกณฑ์การพิจารณาโดยสังเขป ดังต่อไปนี้ คือ

1. ต้องเป็นที่ดินชายทะเล หรือตั้งอยู่บนชายฝั่งปากแม่น้ำลำคลองในแหล่งน้ำกร่อย ที่มีอาณาเขตติดต่อกับป่าไม้ชายเลนอันเป็นบริเวณที่มีพันธุ์กุ้งตามธรรมชาติชุกชุม
2. สภาพดินจะต้องไม่เป็นกรด
3. เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายละเอียด ทั้งนี้ ก็เพื่อความมั่นคงถาวรในการสร้างคันนา ซึ่งสามารถเก็บกักน้ำไว้ไม่ให้รั่วซึมได้เป็นอย่างดี
4. ไม่ควรอยู่ห่างไกลจากชายฝั่งมากนัก เพื่อความสะดวกในการขุดคลองส่งน้ำจากทะเลเข้าสู่นาุ้ง และสามารถรับน้ำได้โดยสม่ำเสมอ
5. ปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือจะต้องเป็นบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม อันเป็นต้นเหตุให้เกิดน้ำเสีย
6. น้ำในแหล่งเลี้ยงกุ้งจำเป็นต้องมีค่าความเค็มอยู่ในระดับที่เหมาะสมตลอดปี คือ ประมาณ 10 – 30 ส่วนในพัน

บ่อที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งและทำนากุ้งในปัจจุบันมีขนาดตั้งแต่ 1 – 500 ไร่ ส่วนใหญ่นากุ้งจะมีขนาด 20 – 100 ไร่ ส่วนขนาดนากุ้งตั้งแต่ 200 – 600 ไร่ขึ้นไปมีจำนวนน้อย

การสร้างนากุ้ง

เมื่อพิจารณาเลือกที่ดินตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้แล้ว ต่อไปก็ดำเนินการจัดทำแปลงนากุ้ง เริ่มต้นจากการแผ้วถางป่า ปร่าบพื้นที่ ทำลายตอและรากไม้ เพื่อให้บริเวณที่จะทำเป็นแปลงนากุ้งโล่งเตียน จากนั้นก็กำหนดรูปแบบของแปลงนา โดยวางแผนการขุดร่องน้ำโดยรอบรวมทั้งขอบเขตของแนวคันนา กำหนดจุดที่ตั้งของประตูส่งน้ำเข้ามา ประตูระบายน้ำออก กำหนดจุดที่ตั้งของโรงเครื่องต้นน้ำ แนวการติดตั้งท่อส่งน้ำและคูระบายน้ำออกให้เหมาะสมกับระดับความลาดเอียงของพื้นที่ ตลอดจนกำหนดการด้านอื่นๆ อย่างละเอียด สุดท้ายจึงดำเนินการขุดดิน สร้างคันนาโดยรอบ ตบแต่งและบดอัดคันดินให้แน่น เป็นการป้องกันการรั่วซึมของน้ำ ต่อมาก็ดำเนินการติดตั้งเครื่องต้นน้ำภายในโรงเรือน และติดตั้งอุปกรณ์อื่นๆ อย่างครบถ้วน นากุ้งโดยทั่วไปจะต้องมีคู หรือที่เรียกว่า ขาวัง โดยรอบภายในคันนา กว้าง 3 – 4 เมตร ลึก 1 – 1.5 เมตร และมีคันนากว้างประมาณ 1 – 2 เมตร ส่วนความสูงกว่าระดับน้ำขึ้นสูงสุดในรอบปี คือ ประมาณ 0.8 – 2 เมตร

การเลี้ยงกุ้งในนา

หลังจากได้ก่อสร้างแปลงนากุ้ง ตลอดจนติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มทำการเลี้ยง โดยการรดน้ำเข้าสู่ท้องนา พันธุ์กุ้งพร้อมทั้งสัตว์น้ำชนิดต่างๆ ที่มีอยู่ในแหล่งน้ำตามธรรมชาติจะติดปะปนเข้าไปพร้อมกับน้ำทะเล การรดน้ำเข้านาจะดำเนินการโดยต่อเนื่องเป็นประจำทุกวัน ชาวนากุ้งจะโกรกน้ำเข้านาอยู่เสมอบ่อยครั้งโอกาสที่จะสามารถกระทำได้โดยปกติแล้วน้ำเก่าที่อยู่ในนาจะถูกระบายออกทางประตูระบายน้ำพร้อมๆ กันไปกับการระบายน้ำใหม่เข้าสู่นา ทั้งนี้ เพื่อถ่ายเทน้ำเสียออกและเพิ่มน้ำใหม่เข้านา ทั้งยังเป็นการเพิ่มพันธุ์กุ้งและอาหารตามธรรมชาติเข้ามาได้มากเท่านั้น เป็นการช่วยให้ได้รับผลผลิตสูง อย่างไรก็ตาม ชาวนากุ้งในบางท้องที่ขาดเงินทุน บางรายก็ใช้ระหัดวิดน้ำเข้านา และบางรายก็ยังปล่อยน้ำเข้านาในระย่น้ำขึ้นและปิดประตูน้ำเมื่อน้ำเริ่มลดลงตามธรรมชาติ ระยะเวลาที่เลี้ยงในแต่ละรุ่นแตกต่างกันออกไปตามท้องที่ แต่ส่วนใหญ่จะเก็บกักน้ำไว้เป็นเวลานาน 45 – 60 วัน ก็จับกุ้งส่งจำหน่ายต่อไปได้ การจับกุ้งในนาก็มักจะกระทำเป็นระยะๆ ประมาณ 15 – 30 วันต่อครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่อยู่ในนา การเลี้ยงกุ้งด้วยวิธีดังกล่าวนี้ได้รับผลผลิตไม่แน่นอน แต่ส่วนใหญ่จะให้ผลผลิตต่ำ

1.2 การเลี้ยงกุ้งแบบผสมผสาน (Semi – intensive system)

วิธีการเลี้ยงกุ้งแบบนี้รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า การทำนากุ้งแบบปล่อยเสริม หรือการเลี้ยงกุ้งแบบกึ่งพัฒนา มีวิธีการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับการเลี้ยงกุ้งแบบพื้นบ้าน หรือการทำนากุ้งแบบดั้งเดิม แต่ได้นำหลักวิชาการเพาะเลี้ยงเข้ามาประยุกต์ใช้เป็นบางส่วน โดยได้มีการจัดหาลูกกุ้งที่เป็นผลผลิตจากโรงเพาะพันธุ์มาปล่อยลงเสริมในนากุ้ง เป็นการเพิ่มเติมพันธุ์กุ้งในอัตราที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้วิธีการเลี้ยงแบบนี้ ในพื้นที่ที่พันธุ์กุ้งในธรรมชาติมีความชุกชุมต่ำ พร้อมกันนั้นก็ให้อาหารเสริม ซึ่งได้แก่ ปลาสดสับละเอียด เนื้อหอย อาหารผสมและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ กำหนดให้มีการป้องกันและกำจัดศัตรูของกุ้งได้แก่ ปลากินเนื้อทุกชนิด โดยการใช้อากาซาซึ่งสามารถฆ่าปลาโดยไม่เป็นอันตรายต่อกุ้งแต่อย่างใด ด้วยวิธีการเลี้ยงกุ้งดังกล่าวนี้ จะช่วยให้กุ้งเจริญเติบโตเร็ว มีขนาดใหญ่ จำหน่ายได้ราคาดี ตลอดจนได้ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างสูง คู่มากับการลงทุน ชาวนากุ้งได้ให้ความสนใจในการเลี้ยงกุ้งด้วยวิธีนี้กันมากขึ้น โดยเฉพาะในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช เป็นต้น

1.3 การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา (Intensive system)

การเลี้ยงกุ้งแบบนี้รู้จักกันดีในอีกชื่อหนึ่งว่า การเลี้ยงแบบให้ผลผลิตสูง นับเป็นวิธีการเลี้ยงที่ทันสมัย ต้องใช้ความรู้ตามหลักวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนการบริหารจัดการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ การเพาะขยายพันธุ์กุ้ง การเตรียมบ่อ การกำจัดศัตรู การใส่ปุ๋ย การอนุบาลลูกกุ้ง การควบคุมระดับน้ำ การปล่อยลูกกุ้งลงในบ่อเลี้ยง อาหารและการให้อาหาร และกิจกรรมอื่นๆ ที่จะต้องปฏิบัติค่อนข้างซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้และความชำนาญเป็นอย่างมาก ส่วนใหญ่จะทำการเพาะเลี้ยงกุ้งในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งดำเนินการโดยเกษตรกรรายใหญ่ เพราะต้องลงทุนสูง รวมทั้งต้องใช้เวลาในการอนุบาลและการเลี้ยงมากขึ้น แต่จะให้ผลผลิตต่อไร่สูง และให้ผลตอบแทนคุ้มค่าแก่การลงทุน

การเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา นิยมเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นส่วนใหญ่ โดยการสร้างบ่อเลี้ยงตามชายฝั่งทะเลอันเป็นแหล่งน้ำกร่อย ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันไปตั้งแต่ 2 – 7 ไร่ขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะทั่วไปของบ่อเลี้ยงเป็นเช่นเดียวกันกับบ่อเลี้ยงปลา มีระดับน้ำลึก 1 – 1.5 เมตร นอกจากนี้ยังประกอบด้วยคลองส่งน้ำ บ่อเลี้ยงทุกบ่อมีประตูน้ำระบายน้ำเข้าและระบายน้ำออก พันธุ์กุ้งที่นำมาปล่อยเลี้ยงต้องเพาะพันธุ์ขึ้นเอง หรือจัดซื้อจากโรงเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำของทางราชการ หรือเอกชน โดยทั่วไปจะมีขนาดความยาว 1 – 1.5 เซนติเมตร อัตราการปล่อยเลี้ยงประมาณ 15 – 20 ตัวต่อตารางเมตร อาหารที่เลี้ยงเป็นอาหารเม็ด และบ้างก็เลี้ยงโดยให้อาหารประเภทปลาสด วันละ 2 – 3 ครั้ง/จำนวน 3 – 5 % ของน้ำหนักตัว การเปลี่ยนน้ำใหม่กระทำอยู่เป็นประจำทุก 2 – 3 วัน/ครั้ง ในบ่อเลี้ยงกุ้งบางแห่งใช้เครื่องตีน้ำ (Agitator) ทั้งนี้เพื่อให้ น้ำในบ่อเกิดการหมุนเวียนและเพิ่ม

ออกซิเจนด้วย ในบางรายจะทำการอนุบาลลูกกุ้งเพื่อให้เติบโตขึ้นสักระยะหนึ่ง ในบ่ออนุบาลที่จัดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 1 เดือน จากนั้นจึงรวบรวมลูกกุ้งที่มีขนาดโตขึ้น เป็นกุ้งขนาดเล็กปล่อยลงเลี้ยงในบ่อใหญ่ จนได้ขนาดที่ตลาดต้องการ ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 3 - 4 เดือน จึงสามารถจับกุ้งส่งจำหน่ายต่อไป (ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2530 : 209 - 212)

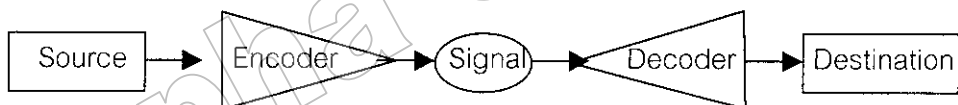
2. ทฤษฎีและแนวคิดด้านการสื่อสาร

2.1 การสื่อสาร

ศาสตราจารย์ Emerly กล่าวถึงการสื่อสารว่า “มนุษย์เรามีความต้องการขั้นพื้นฐานอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความต้องการทางด้านกายภาพ อันได้แก่ อาหารและที่อยู่อาศัย ความต้องการที่ว่านี้คือ ความต้องการที่จะสื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน” ฉะนั้นจึงอาจนิยามความหมายของการสื่อสารอย่างง่ายว่า การสื่อสาร หมายถึง ศิลปะแห่งการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

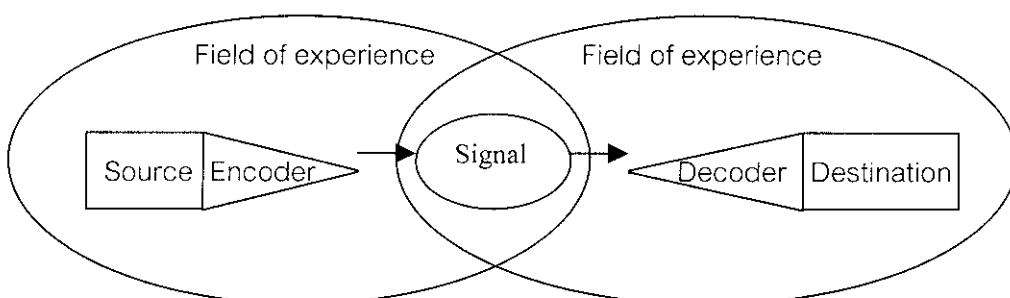
2.2 แบบจำลองการติดต่อสื่อสาร

แบบจำลองที่ 1 แบบจำลองของ Wilbur Scheamm เขากล่าวไว้ว่า “การสื่อสารคือการมีความเข้าใจร่วมกันต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร (Information Signs)

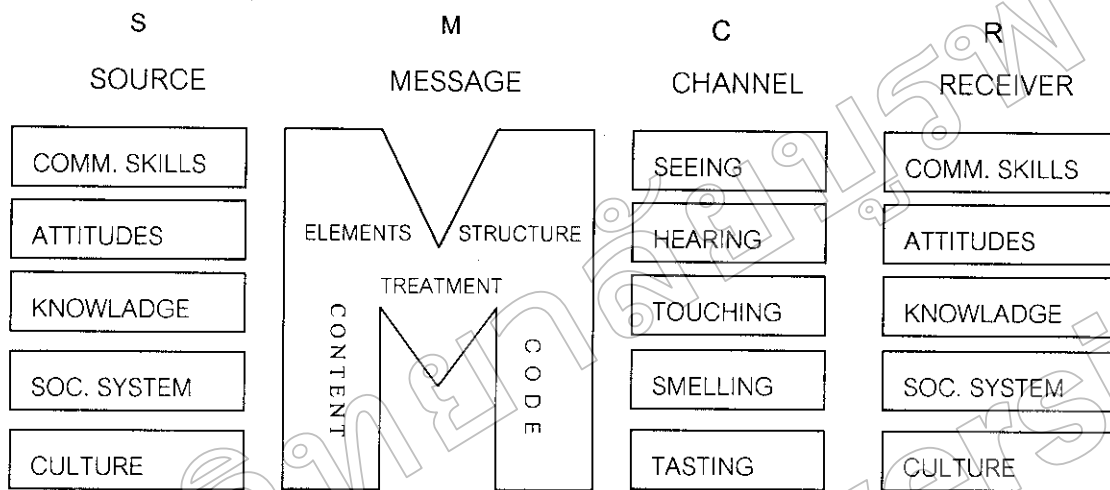
Scheamm แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารที่เริ่มต้นจากแหล่งเริ่มต้น ผ่านกระบวนการเข้ารหัสให้เป็นสัญญาณหรือข่าวสารที่ต้องการและมาถึงกระบวนการถอดรหัส หรือการตีความของสาร ไปยังจุดหมายปลายทาง หรือผู้รับสารนั่นเอง

แบบจำลองที่ 2 แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารย่อมต้องอาศัยขอบเขตแห่งความรู้ หรือขอบเขตแห่งประสบการณ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

Schramm กล่าวว่า การสื่อสารของบุคคลจะเข้าใจกันได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตแห่งประสบการณ์ (Field of experience) ของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งขอบเขตแห่งประสบการณ์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับระบบสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิหลังต่างๆ

แบบจำลองที่ 3 แบบจำลองของ Berlo

จากแบบจำลองของ Berlo อธิบายได้ว่า แหล่งข่าวสารหรือผู้ส่งสารจะต้องมีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. ทักษะหรือความชำนาญในการสื่อสาร คือทักษะในการพูด การเขียนอันเป็นทักษะในการเข้ารหัสของผู้ส่ง และทักษะในการฟัง การอ่าน เป็นทักษะในการถอดรหัส
2. ทักษะจิตใจของผู้ส่งสาร ซึ่งจะมีผลต่อการสื่อสารของผู้ส่งและผู้รับด้วย ทักษะจิตใจหมายถึงทัศนคติของผู้ส่งสาร และทัศนคติที่มีต่อเรื่องราวข่าวสารที่ส่งและทัศนคติที่มีต่อผู้รับ
3. ระดับความรู้ ซึ่งจะมีผลต่อข่าวสารและพฤติกรรมของผู้ส่งสารด้วย นั่นคือ ผู้ส่งสารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสารที่จะส่ง
4. ระดับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลต่อการแปลความของผู้รับสาร การที่คนเรามาจากสังคมหรือภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน ย่อมจะตีความเรื่องราวข่าวสารที่ได้รับมาต่างกัน

จะเห็นได้ว่าจากแบบจำลองการสื่อสารที่นำมากล่าวถึงทั้ง 3 แบบนั้น การสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร
2. สาร
3. ช่องทาง
4. ผู้รับสาร

การศึกษา “การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดฉะเชิงเทรา” นั้น จึงได้มุ่งเน้นที่จะศึกษาเรื่องช่องทางการส่งสารคือสื่อต่าง ๆ ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรามีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ อย่างไร และตัวผู้รับสารคือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งนั้นมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับอยู่ในระดับใดหรือต้องการรับทราบข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเรื่องใดเพิ่มเติมบ้างเป็นสำคัญ

2.3 ช่องทางการสื่อสาร

เกณฑ์ในการเลือกสื่อ สื่อเป็นตัวเชื่อมผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ส่งสารทำการส่งสารไปยังผู้รับสารได้ ในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารต้องมีสื่อและเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสาร ประสิทธิภาพของสื่อย่อมมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการสื่อสาร หากผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร (Communication situation) ประสิทธิภาพของการสื่อสารก็จะมาก ในทางตรงกันข้ามหากผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร ประสิทธิภาพของการสื่อสารก็จะน้อย ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกสื่อที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. มีสื่ออะไรให้เลือกใช้บ้าง (what is available)
2. มีเงินมากน้อยแค่ไหน (how much money can be spent)
3. ความนิยมของผู้ส่งสาร (source's preference)
4. สื่อใดเข้าถึงประชาชนมากที่สุดโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (which channels are received by the most people at the lowest cost)
5. สื่อใดมีอิทธิพลมากที่สุด (which channels have the most impact)
6. สื่อใดเหมาะกับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารมากที่สุด (which channels are most adaptable to the kind of purpose which the source has)
7. สื่อใดเหมาะกับเนื้อหาสารมากที่สุด (adaptability to the message content)

3. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

3.1 ความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร

มนุษย์มีความต้องการบริโภคข่าวสารและมีการเลือกหรือแสวงหาข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงได้มีการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้มนุษย์เกิดความต้องการดังกล่าว และมีทฤษฎีมากมายที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยากเรียนรู้ (Need for Cognitive) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะแสวงหาระเบียบและความเข้าใจภาวะแวดล้อมของตนเอง ความต้องการที่จะเรียนรู้นี้เป็นแรงผลักดันที่มนุษย์เรียนรู้มาจากสังคม โดยมาสโลว์ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของสื่อมวลชน ดังนี้

1. มนุษย์จะแสวงหาข่าวสาร ไม่ได้ถูกยัดเยียดให้อ่าน ดู หรือฟัง มนุษย์มีทางเลือกที่จะหลบหลีกข่าวสารได้ ถ้าต้องการ
2. การใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีจุดมุ่งหมาย (Goal - directed)
3. สื่อมวลชนต้องแข่งขันกับสิ่งเร้าอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่อาจจะตอบสนองความต้องการรู้ (Need for Orientation) ของมนุษย์ได้
4. มนุษย์เป็นผู้กำหนดความต้องการของตัวเองจากความสนใจ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นในกรณีต่าง ๆ กัน
5. มนุษย์ทุกคนเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความต้องการส่วนตัว (เสรี วงศ์มณฑา, 2523 : 6)

แม็คคอมบส์ (McCombs) และเบคเกอร์ (Becker) กล่าวถึงเหตุผลในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนในมุมมองของผู้รับสาร ไว้ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัวที่จะได้รู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ทันสมัยและเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะรู้
2. เพื่อต้องการคำแนะนำ (Guidance) ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องและช่วยในการตัดสินใจในแต่ละวันเพื่อความอยู่รอดในระบบสังคมและการเมืองที่เป็นอยู่
3. เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา (Anticipated Communication)
4. เพื่อความตื่นเต้น (Excitement) เพื่อสร้างความรู้สึกว่าได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นด้วย
5. เพื่อเสริมความคิดเห็น (Reinforcement) ช่วยเสริมความคิดเห็นให้มั่นคงยิ่งขึ้น หรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำลงไปแล้ว
6. เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินรวมทั้งการผ่อนคลายอารมณ์ (Emotional Release) (Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 :51 – 52)

จะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความต้องการรับรู้ข่าวสารเป็นพื้นฐานสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปิดรับข่าวสาร

3.2 การเปิดรับข่าวสาร

เมอร์ริลล์ และโลว์เวินสไตน์ (Merril and Lowenstein, 1971) กล่าวว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะมีระดับการเปิดรับสื่อ และข่าวสารที่ต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและปัจจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ดังนี้

1. ความเหงา ซึ่งเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่า โดยปกติคนเราจะไม่ชอบอยู่ตามลำพัง เนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกสับสน วิดกกังวล หวาดกลัว และการเฝ้าเฉยจากสังคม จึงต้องพยายามที่จะรวมกลุ่ม หรือพยายามติดต่อกับบุคคลโดยตรง
2. ความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นในสิ่งต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ โดยปกติความอยากรู้ อยากเห็นจะเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อน ตลอดจนถึงที่อยู่ห่างไกลจากตัวตนเองออกไป ที่จะมีผลกระทบต่อตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อม มนุษย์ยังสนใจอยากรู้ อยากเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อคนอื่นด้วย
3. ประโยชน์ใช้สอยของตน โดยพื้นฐานมนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ดังนั้น ในฐานะที่เป็นผู้รับสาร จึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทัศนคติความเชื่อต่างๆ จะมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดรับข่าวสารแล้ว ลักษณะเฉพาะของผู้รับสารก็มีความต้องการที่ต่างกัน ดังนั้น ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละชนิด มีส่วนทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีจำนวนและองค์ประกอบที่ต่างกัน เพราะผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารเฉพาะอย่างที่สามารถสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเอง

ธรรมชาติของคนคือต้องการเปิดรับข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดรับอย่างไร ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญมีดังนี้ (อ้างในสุภาภรณ์ งามวงศ์น้อย 2543 :22)

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า บุคคลจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะทางครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จึงมีผลถึงสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนการรับรู้ การเรียนรู้ และการสนใจ

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม ปกติบุคคลมักจะยึดติดอยู่กับกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ดังนั้น ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งระดับใดๆ ก็มักจะคล้อยตามกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งหน้าที่ ทำให้เกิดการคล้ายคลึงกันของการเปิดรับสาร รวมถึงการตอบสนองของสารนั้นก็ไม่ได้แตกต่างกันด้วย

วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm, 1973) กล่าวถึงองค์ประกอบในการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารไว้ ดังนี้

1. ประสบการณ์ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารนั้นๆ ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังแตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความต่างกันในระดับการเลือกรับสื่อและเนื้อหาของข่าวสาร
5. ความสามารถในการรับสาร เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่เป็นตัวทำให้ระดับการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ ตลอดจนระดับของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจหรือ อาจจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
8. ทัศนคติ เป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับข่าวสารและตอบสนองต่อข่าวสารที่ได้พบ

นอกจากนี้แล้ว วิลเบอร์ แชรรมม์ ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสาร จะมีแนวโน้มที่การสื่อสารนั้นจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นั่นคือยิ่งผู้ส่งสารเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของผู้รับสารมากเท่าใด การที่จะผลิตรายการต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการ อันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้รับสาร ย่อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

3.3 การเลือกรับสาร (Selectivity Process)

กระบวนการการเลือกรับสาร (Selectivity Process) ของแคลปเปอร์ (Klapper, 1960) กล่าวถึงการเลือกรับข่าวสารของบุคคลดังต่อไปนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง
2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) บุคคลนอกจากจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้วยังเลือกที่จะให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมและจะพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อที่มีอยู่ของตน
3. การเลือกรับรู้ (Selective Perception) บุคคลจะเลือกรับรู้และตีความ (Interpretation) ข่าวสารที่ได้รับในลักษณะที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์เดิม หรือบุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อเดิม
4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลนอกจากจะเลือกเปิดรับ เลือกให้ความสนใจ ตลอดจนเลือกรับรู้และตีความหมายให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกที่จะจดจำเนื้อหาสาระของสาร ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนด้วย เพื่อเก็บไว้เป็นประสบการณ์ในการที่จะนำไปใช้ต่อไป

จากทฤษฎีข้างต้นจะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความต้องการจะรับข่าวสารเพื่อวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป เพื่อสนองความต้องการที่ต่างกันไป โดยผู้รับสารจะเปิดรับสารโดยทั่วไปแล้วเลือกรับสารบางอย่างเท่านั้น โดยสารที่ผู้รับสารจะเลือกจดจำคือสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้นในการที่จะเผยแพร่ความรู้ใหม่ที่อาจจะขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิมของเกษตรกรทำให้ต้องศึกษาความต้องการของผู้รับสารให้เข้าใจก่อนแท้

4. ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ

ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Approach) อธิบายได้กรอบทฤษฎีที่นักสื่อสารมวลชนเรียกกันว่า ทฤษฎีเชิงหน้าที่ (functional perspective) การวิเคราะห์เชิงหน้าที่ของสื่อมวลชนนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างก็เกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน กล่าวคือ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่และแบบวงจร ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จึงอาจอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งแต่ละคนจะมีต่างกันดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

แนวทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจจะเน้นที่การอธิบายเชิงเหตุผลต่อเนื่อง ซึ่งความต้องการ(และที่มาของความต้องการ) แรงจูงใจ พฤติกรรมและความพึงพอใจที่ติดตามมาจะเชื่อมโยงต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ การศึกษาวิจัยนั้นจึงอาจจะเจาะศึกษาที่ช่วงใดช่วงหนึ่งของลูกโซ่โดยเฉพาะก็ได้

การศึกษาในยุคเริ่มแรกเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจเริ่มต้นเป็นครั้งแรกเมื่อ Herzog (1944) ศึกษาเกี่ยวกับความพอใจที่แม่บ้านได้รับจากการฟังรายการละครวิทยุภาคกลางวัน

ในขณะเดียวกันการศึกษาลักษณะของสื่อต่อผู้รับสารเริ่มส่อเค้าว่าสื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากดังที่นักวิชาการยุคเริ่มแรกตั้งสมมุติฐานไว้ เช่น Lazarsfeld และ Stanton (1949) พบว่า ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 1948 นั้น การหาเสียงไม่ได้ทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนใจในการเลือกผู้สมัครเลย เพียงแต่เป็นการย้ำให้ผู้ลงคะแนนเสียงมั่นใจในการเลือกแต่เดิมของตนมากขึ้นเท่านั้น

การค้นพบครั้งนี้เป็นแนวให้นักนิเทศศาสตร์มองเห็นว่าผู้รับสาร ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับเอาอิทธิพลจากสื่อมวลชนเท่านั้น แต่มีบทบาทมากขึ้นไปกว่านั้น จึงโยนไปสู่ความคิดที่ว่า ผู้รับสารเลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกรับเนื้อหาของสารเพื่อสนองความต้องการของตน ซึ่งถือว่าผู้รับสารเป็นตัวจักรสำคัญในการตัดสินใจโดยอาศัยความต้องการของตนเองเป็นหลัก

การวิจัยการใช้สื่อและความพึงพอใจได้รับความสนใจอีกครั้งหนึ่งเมื่อ Katz และคณะ (1973) ศึกษาข้อมูลซึ่งเก็บจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประเทศอิสราเอล งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยสำรวจขั้นพื้นฐานและความพยายามที่จะประดิษฐ์ เครื่องมือในการวัด

Katz และคณะ (1973) ได้สร้างมาตราวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของมนุษย์ขึ้น โดยนำเอาองค์ประกอบ 3 อย่างมารวมกันเข้า เป็นความต้องการในแง่ต่างๆ ได้แก่

1. Mode เป็นลักษณะของความต้องการ เช่น
 - 1.1 ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
 - 1.2 ความต้องการให้ลดลง
 - 1.3 ความต้องการให้ได้มา
2. Connection คือ ลักษณะจุดประสงค์ของการติดต่อกับสิ่งภายนอกของบุคคลเพื่อ
 - 2.1 รับข่าวสารความรู้
 - 2.2 ความพอใจและประสบการณ์ทางอารมณ์
 - 2.3 ความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคงและสถานภาพ
 - 2.4 เชื่อมโยงความสัมพันธ์
3. Reference คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์เฝ้ารอการติดต่อไปสู่ ได้แก่
 - 3.1 ตนเอง
 - 3.2 ครอบครัว
 - 3.3 เพื่อนฝูง
 - 3.4 สังคม รัฐบาล
 - 3.5 ขนบประเพณี วัฒนธรรม
 - 3.6 โลก

3.7 สื่ออื่นๆ ภายนอกที่มีความหมายนัยลบ (E.Katz, M. Gurevitch and H. Haas, 1973 : 164 - 181)

เดวิดสัน (Davidson) ยังเป็นอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนแนวคิดของคาร์ทซ์ โดยให้ข้อคิดว่าบุคคลทุกคนมีความเกี่ยวพันอย่างยิ่งต่อสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีความต้องการเลือกใช้สื่อ หรือเลือกรับข่าวสารเพื่อสนองความพอใจและสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม

และเมื่อก้าวถึงเรื่องการใช้และความพึงพอใจของสื่อแล้ว แม็คควอล (McQuail) ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการศึกษาเกี่ยวกับการใช้และความพึงพอใจของสื่อไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อให้เข้าใจความสำคัญและความหมายของการเลือกใช้สื่อ
2. เพื่อเสนอแนะตัวแปรกลาง (Intervening variables) ในการวิจัยเกี่ยวกับผลของสื่อ

ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ ได้ศึกษาชุดตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชน ซึ่งแม็คควอล (McQuail) และคณะสร้างไว้และได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ดังนี้

1. ความต้องการสารสนเทศ
 - 1.1 เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัวและสภาพปัจจุบันของสังคมโลก
 - 1.2 เป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อแนะนำในการปฏิบัติหรือความคิดเห็นในการตัดสินใจ
 - 1.3 สนองความอยากรู้อยากเห็นและสนองความสนใจ
 - 1.4 ใช้การเรียนรู้เป็นการศึกษาตนเอง
 - 1.5 สร้างความรู้สึกมั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน
2. ความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล
 - 2.1 เป็นแรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล
 - 2.2 เป็นต้นแบบทางพฤติกรรม
 - 2.3 แสดงออกร่วมกับค่านิยมอื่นๆ (ในสื่อมวลชน)
 - 2.4 มองทะลุลึกเข้าไปในตนเอง
3. ความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
 - 3.1 มองทะลุลึกเข้าไปในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น
 - 3.2 แสดงออกร่วมกับผู้อื่นและเกิดความรู้สึกในลักษณะที่เป็นเจ้าของ
 - 3.3 นำไปใช้ในการสนทนาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

- 3.4 ใช้แทนเพื่อน
- 3.5 ช่วยในการดำเนินตามบทบาททางสังคม
- 3.6 สร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม
4. ความต้องการความบันเทิง
 - 4.1 การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่างๆ
 - 4.2 การผ่อนคลาย
 - 4.3 ได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้
 - 4.4 ได้ความสนุกสนานทางสุนทรียะ
 - 4.5 ได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป
 - 4.6 ปลดปล่อยอารมณ์
 - 4.7 เป็นการกระตุ้นทางเพศ (ศิริชัย ศิริภายะ และกาญจนา แก้วเทพ : 110 – 112)

ในกลุ่มแนวคิด Uses and Gratifications ได้พัฒนาแนวคิดปลีกย่อยอีกหลายกลุ่ม และกลุ่มที่อาจถือได้ว่ามองเห็นบทบาทที่ active ที่สุดของผู้รับสารก็คือ กลุ่มที่เสนอแนวคิดเรื่อง Information Seeking ซึ่งมีข้อค้นพบที่น่าสนใจบางประการที่เกี่ยวกับเรื่องการแสวงหาข่าวสาร เช่น

1. ชาวสารมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น ดังนั้น หากมนุษย์ต้องเปลี่ยนสถานะแวดล้อมหรือต้องตกอยู่ในสถานะที่ไม่แน่นอน ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากกว่าปกติ
2. Atkin (1973) กล่าวว่า บุคคลที่ยังเปิดรับข่าวสารและมีทักษะการแสวงหาข้อมูลมากเท่าใด ก็จะมีความรู้และเท่าทันสถานะแวดล้อมมากขึ้น
3. Schramm (1973) สรุปหลักทั่วไปของการเลือกแสวงหาข่าวสารว่าจะเป็นไปตามหลักที่ใช้ความพยายามให้น้อยที่สุด (Effort Required) แต่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้ตั้งใจ (Expectation of Reward) (กาญจนา แก้วเทพ , 2542 : 187)

5. แนวคิดเรื่องการสื่อสารกับการพัฒนา

การพัฒนาสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสังคม (Social change) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง (Structure) และหน้าที่ (Function) ในสังคม การเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้นได้ 2 ระดับ

1. การเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล (Individual social changes) เรียกว่าความทันสมัย
2. การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม (Social system change) เรียกว่าการพัฒนา (Development)

5.1 หน้าที่ของการสื่อสารในการพัฒนาสังคม

1. หน้าที่ในการให้ข่าวสาร (Informative Function) สื่อต้องให้ข่าวสารในเชิงกระตุ้นหรือสร้างบรรยากาศแห่งการพัฒนา
2. หน้าที่ในการชักจูงใจ (Persuasive Function) หน้าที่ของการสื่อสารในการพัฒนาประเทศคือการชักจูงใจให้ประชาชนเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนและเข้าร่วมในโครงการพัฒนาอย่างจริงจัง
3. หน้าที่ในการให้ความรู้ (Educational Function) สื่อมวลชนสามารถที่จะทำหน้าที่ในการให้ความรู้ที่จำเป็นสำหรับประชาชนให้เข้ากับการพัฒนาสังคมได้ โดยการให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ประชาชนในเรื่องการอ่านออกเขียนได้ การปรับปรุงการกินอยู่ และการประกอบอาชีพ

5.2 การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาการเกษตร

ปัญหาที่สำคัญของการพัฒนาประเทศคือเกษตรกรขาดการอ่านออกเขียนได้ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาข่าวสารของมนุษย์ ทำให้ไม่สามารถที่จะสร้างผลผลิตทางการเกษตรให้ได้คุณภาพดีและมีปริมาณคุ้มค่าต่อการลงทุน สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเกษตรกรรมจึงเป็นโครงการที่จำเป็นจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ตัวอย่างหนึ่งของการนำเอาการสื่อสารมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรกรรมคือโครงการ "Intensive Agricultural District Program" ของประเทศอินเดีย ซึ่งเรียกกันว่า "Package Program" มีจุดมุ่งหมายที่เกษตรกรหลายล้านคนในอำเภอที่คัดเลือกมาจากรัฐต่างๆ ทั่วประเทศ รัฐละ 1 อำเภอ

โครงการนี้เป็นโครงการเผยแพร่นวัตกรรมหลายๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกัน เช่น การแนะนำเมล็ดพันธุ์พืชใหม่ การบำรุงรักษาพืช การเตรียมแปลงเพาะพันธุ์ การใช้ปุ๋ยให้ถูกเวลาและในปริมาณที่ถูกต้อง การใช้น้ำที่ถูกรวบรวม รวมทั้งมาตรการการป้องกันพืชจากโรคเพื่อเป็นการทำให้เกษตรกรสามารถรับนวัตกรรมใหม่เหล่านี้ได้ ทางกรจึงได้จัดบริการต่างๆ ไว้ให้ประชาชน เช่น ห้องตรวจสอบดิน โรงทดลอง การจัดหาปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์พืช รวมทั้งการให้บริการซื้อเชื่อ ในด้านการสื่อสารก็จัดให้มี "Information Package" โดยมีความตั้งใจที่จะทำให้การสื่อสารเข้ากันได้กับสภาพของท้องถิ่น สามารถสนองความต้องการและวัฒนธรรมของหมู่บ้าน ดังนั้นแต่ละอำเภอก็จะมีสำนักข่าวของตนเอง หน่วยข่าวสารนี้อาศัยเจ้าหน้าที่ระดับหมู่บ้านเป็นหลัก ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีอาชีพด้านเกษตรกรรมด้วย เทคนิคที่ใช้มากที่สุดคือแปลงสาธิต

ในแต่ละอำเภอจะมีหน่วยข่าวสารหลายหน่วย หน้าที่ของหน่วยข่าวสารเหล่านี้ก็คือ การพัฒนาและใช้สื่อที่มีอยู่ เพื่อกระจายข่าวสารทางเทคนิคและข่าวสารเกี่ยวกับโครงการนี้ไปสู่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป หน่วยเหล่านี้จะผลิตและเผยแพร่ภาพ ใบปลิว โปสเตอร์และสไลด์ เพื่อใช้ในอำเภอ และเพื่อช่วยในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้วย นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร การพูดในที่สาธารณะ รายการวิทยุกระจายเสียง นิทรรศการในเทศกาลต่างๆ และภาพยนตร์ และยังช่วยในกิจกรรมของโรงเรียน กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรีสหกรณ์ท้องถิ่น กลุ่มธุรกิจ กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดการสื่อสารที่ต่อเนื่องเกี่ยวกับข่าวสารการพัฒนาและความคิดด้านการพัฒนาไปสู่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการสร้างกลไกที่จำเป็นสำหรับการทราบความรู้สึกนึกคิดของประชาชน

จากแนวคิดด้านการใช้สื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรจะเห็นได้ว่าการพัฒนาการเกษตรนั้นจะต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคคลากร คือประชาชนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อที่จะสามารถรับข่าวสารหรือความรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น มีทางเลือกในการรับทราบข่าวสารความรู้มากขึ้น เมื่อประชาชนพัฒนาแล้ว หน่วยงานรัฐบาลต้องเข้ามาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการตั้งหน่วยงานท้องถิ่นขึ้นมาติดตามให้ข่าวสารหรือคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ให้เกษตรกรสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้เอง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดฉะเชิงเทรา" นี้เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ มากมายดังที่ได้กล่าวไปแล้ว จึงได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเสนอเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

จิรพรรณ โสมอินทร์ (2536) ศึกษาเรื่องการเปิดรับฟังข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าว ของเกษตรกรในท้องที่จังหวัดนครนายก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรที่รับฟังข่าวสารด้านการเกษตร ศึกษาสภาพการรับฟังความสนใจ ความพอใจ การได้รับความรู้และการนำไปปฏิบัติของเกษตรกร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของเกษตรกรกับการนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการรับฟังข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าว

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรต่างๆ คือ อายุ ระดับการศึกษา และการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรของเกษตรกรไม่มีความแตกต่างกันในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ส่วนรายได้ของเกษตรกรมีผลต่อความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการนำความรู้ไปปฏิบัติ

พัชรินทร์ เศวตสุทธิพันธ์ (2536) ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติ และพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าว โทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยศึกษาในกลุ่มอาชีพต่างๆ กัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 417 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-39 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอาชีพรับราชการ และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 12,500 บาท กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจข่าวสารจากรายการข่าวโทรทัศน์และมีความต้องการข่าวสารจากรายการโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน รวมทั้งมีความจำเป็นต้องใช้ข่าวสารจากรายการข่าว โทรทัศน์ในชีวิตประจำวัน โดยข่าวสารที่จำเป็นต้องใช้ 5 อันดับแรกคือ ข่าวการเมือง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศและข่าวกีฬา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อถือข่าวโทรทัศน์ แต่มีความเห็นว่าควรปรับปรุงการเสนอข่าวให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหา ประเภทและปริมาณของข่าว ส่วนพฤติกรรมการรับชมรายการข่าวโทรทัศน์นั้นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 211 คน รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ไม่เป็นประจำทุกวัน ส่วนใหญ่รับชมข่าวโทรทัศน์พร้อมกับครอบครัว ซึ่งสามารถสรุปตามสมมุติฐานได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากรายการโทรทัศน์เป็นประจำทุกวันไม่ต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวโทรทัศน์ต่างกัน

สุกัญญา นาคสุข (2536) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนกับความทันสมัยของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า 1. การติดต่อกับสังคมภายนอก อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน แต่เพศชายไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน 2. การติดต่อกับสังคมภายนอก ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับความทันสมัย แต่เพศชายและอายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อความทันสมัย 3. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความทันสมัย 4. การติดต่อกับสังคมภายนอก การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ละตัวแปรกับความทันสมัย มีค่าความสัมพันธ์ลดลงเมื่อควบคุมตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน 5. ระดับการศึกษาสามารถอธิบายความทันสมัยได้ดีที่สุด

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กนก หร่ำเดช (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การประเมินการลงทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งกุลาดำในอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย 1. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในท้องที่ ที่ทำการศึกษาการเลี้ยงกึ่งกุลาดำในอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. ศึกษารายได้ ต้นทุน และผลของการลงทุนเลี้ยงกึ่งกุลาดำในอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่าผลประโยชน์รวมจากการเลี้ยงกึ่ง 5 ปี ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายได้ลดลง 10% และมีการเพิ่มต้นทุนขึ้น 10% เกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งกุลาดำจะประสบปัญหาการขาดทุน ปัญหาของการเลี้ยงกึ่งในเขตท้องที่นี้พบว่า เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม ส่วนปัญหาจากภัยธรรมชาตินั้น เกษตรกรจะเป็นผู้แก้ไขเอง ข้อเสนอแนะที่พบคือ รัฐบาลควรมีส่วนช่วยเหลือเกษตรกรโดยการอบรมและแนะนำเทคนิคการเลี้ยง และให้การสนับสนุนสินเชื่อ

จิรภัทร มหาสุคนธ์ (2538) ศึกษาการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของเกษตรกรอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา โดยศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการของเกษตรกร การเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร โดยสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง จำนวน 161 ราย ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตร และขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรที่มีความแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

สุชาติ ดาวสุโข (2538) ศึกษาการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของเกษตรกร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการของเกษตรกร การเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างจำนวน 131 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และโคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรร้อยละ 85.09 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 41.46 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 74.54 มีรายได้เฉลี่ย 68,235.13 บาท/ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมานานเฉลี่ย 19.98 ปี มีเนื้อที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 13.76 ไร่ รับชมโทรทัศน์ทุกวัน ร้อยละ 77.02 ระยะเวลารับชมเฉลี่ย 2.18 ชั่วโมง จำนวนรายการที่รับชมเฉลี่ย 4 รายการ เกษตรกรนิยมรับชมรายการข่าว เกษตรกรช่อง 7 ร้อยละ 93.79 จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีลักษณะทาง

เศรษฐกิจและสังคมได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร ที่มีความแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภูษงค์ น้อยสง่า (2539) ได้ศึกษาการใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของคนงานไร่อ้อย ที่หมู่บ้านหนองประเสริฐ อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกคนงานไร่อ้อยจำนวน 26 คน

ผลการวิจัยพบว่า คนงานไร่อ้อย ที่หมู่บ้านหนองประเสริฐ อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ที่มีการสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในปริมาณที่มากพอสมควรและใช้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อ เพื่อประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน และแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นของคนงานไร่อ้อย ที่เปิดรับวิทยุและโทรทัศน์ โดยพบว่าคนงานไร่อ้อยเปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ตามประเภทของเนื้อหา 4 ประเภท เปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เนื้อหาประเภทข่าว อันดับสามได้แก่ ข่าวเกษตรกรรม อันดับสุดท้ายได้แก่ เนื้อหาประเภททั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของคนงานไร่อ้อย ได้สนองตอบต่อความต้องการจำเป็น 4 ประเภท คือ การสนองตอบทางด้านอารมณ์มากที่สุด รองลงมาคือ การสนองตอบความต้องการข่าวสารความรู้และความเข้าใจในเหตุการณ์ต่างๆ อันดับสามคือ การสนองตอบความต้องการสร้างความมั่นใจและสถานการณ์ของคนงาน อันดับสุดท้ายคือ การสนองตอบความต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริง ซึ่งความต้องการทั้งหมดนี้ เกิดจากความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของคนงานไร่อ้อย

มณีวรรณ รัตมีเพ็ญ (2540) ทำวิจัยเรื่องความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ และความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษากับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษากับความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษากับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญกับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญกับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญกับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสาร ความต้องการข่าวสาร ตลอดจนความพึงพอใจข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ นั้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานศึกษา สาขาวิชา การศึกษา ทั้งของนิสิตนักศึกษา และของบิดามารดา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และพบว่าความต้องการข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสาร ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสาร และความต้องการข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สุภาภรณ์ งามวงศ์น้อย (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะคิด และพฤติกรรมการเปิดรับรายการวิทยุโทรทัศน์ด้านการเกษตร ในเขตอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษารายการโทรทัศน์ด้านการเกษตรที่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรมากที่สุดคือรายการใด ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ ความต้องการและความพึงพอใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง และการนำเสนอจากสื่อโทรทัศน์ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่มีผลต่อการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านการเกษตรของเกษตรกรอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทราโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่ารายการที่ให้ประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรคือ “ไม่ลองไม่รู้” พฤติกรรมการเปิดรับเป็นไปในลักษณะที่ทำกิจกรรมอื่นไปด้วย ส่วนใหญ่เปิดรับชมสถานีวิทยุโทรทัศน์ของ 9 ช่วงเวลา 17.00-20.30 น. มากที่สุด สำหรับความต้องการและความพึงพอใจต้องการให้นำเสนอช่วงเวลา 17.00-19.30 น. ระยะเวลาออกอากาศ ครั้งละ 30 นาที พิธีกรต้องการนักวิชาการที่ให้ความรู้ได้ละเอียด ชัดเจน ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมด้านการตลาดหรือแหล่งรับซื้อผลผลิตเป็นสำคัญ จำนวนรายการรวมถึงระยะเวลาออกอากาศต้องการให้มีมากและยาวนานกว่าในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเปิดชมรายการโทรทัศน์ด้านการเกษตรของเกษตรกรพบว่า มาจากตัวเกษตรกรเองและปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความชัดเจนของสัญญาณภาพ และสมาชิกในครอบครัว

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) สำหรับการวิจัยเรื่อง "การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา" นั้นใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey Research) โดยใช้การวัดแบบครั้งเดียว (One – Short Case Study) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

ประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งบ่อดินที่มีพื้นที่บ่อเลี้ยงอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมี 9 อำเภอ คือ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสารคราม แผลงยาว บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น กิ่งอำเภอกลองเชื่อน (สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา, สิงหาคม 2544)

ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ขนาดของตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้กำหนดตัวอย่าง 225 ราย ซึ่งได้จากการแบ่งอำเภอที่มีการเลี้ยงกุ้งในจังหวัดฉะเชิงเทราออกเป็นชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ได้ 9 อำเภอ จากนั้นใช้การเก็บตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) คืออำเภอละ 25 ราย โดยในการเก็บตัวอย่างนั้นใช้วิธีเก็บตัวอย่างแบบสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จะได้กลุ่มตัวอย่าง คือ

1. เมือง	25 ราย
2. บ้านโพธิ์	25 ราย
3. บางปะกง	25 ราย
4. บางคล้า	25 ราย
5. พนมสารคราม	25 ราย
6. แผลงยาว	25 ราย
7. บางน้ำเปรี้ยว	25 ราย
8. ราชสาส์น	25 ราย
9. กิ่งอำเภอกลองเชื่อน	25 ราย
รวม	225 ราย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถแจกแจงตามสมมุติฐานได้ ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร
ตัวแปรตาม การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

สมมุติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร
ตัวแปรตาม ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

สมมุติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง
ตัวแปรตาม ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามปลายปิดศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สถานภาพทางสังคม และความเป็นเจ้าของพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง

ตอนที่ 2 คำถามปลายปิดและปลายเปิดศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่อบต. พนักงานขาย เพื่อนบ้าน คู่สมรส การสัมมนาอบรม ใปลิวิและหอกระจายข่าว

ตอนที่ 3 คำถามปลายปิดศึกษาความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ อยู่ว่ามีความพึงพอใจมาก – น้อย อย่างไร

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดศึกษาชาวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้จากการที่ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจแก่ผู้ช่วยทำการวิจัย คือพนักงานขายอาหารกุ้งของบริษัทหมื่นศรี จำกัด จำนวน 4 คน ถึงรายละเอียดในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม จากนั้นผู้ทำการวิจัยและผู้ช่วยทั้ง 4 จึงได้แบ่งกันไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามตามปอเลี้ยงกุ้ง จำนวน 225 ราย ดังที่ได้จำแนกแล้ว และรอรับแบบสอบถามคืนทันที ระหว่างวันที่ 19 สิงหาคม – 13 กันยายน 2545

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

การวัดค่าตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้จากการวัดความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ ในแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 14 ข้อ

ไม่เคย	=	0 คะแนน
น้อยที่สุด	=	1 คะแนน
น้อย	=	2 คะแนน
ปานกลาง	=	3 คะแนน
มาก	=	4 คะแนน
มากที่สุด	=	5 คะแนน

นำคะแนนที่ได้จัดระดับค่าเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนระหว่าง 0.00 คะแนน อยู่ในระดับต่ำมากหรือไม่มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ

คะแนนระหว่าง 0.01 – 1.67 คะแนน อยู่ในระดับต่ำหรือมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ น้อย

คะแนนระหว่าง 1.68 – 3.34 คะแนน อยู่ในระดับปานกลางหรือมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ ปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.35 – 5.00 คะแนน อยู่ในระดับสูงหรือมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ มาก

2. ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งในเรื่องต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
- การวัดความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งในเรื่องต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทราวัดจากระดับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง 13 ข้อ ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม

น้อยที่สุด	=	1 คะแนน
น้อย	=	2 คะแนน
ปานกลาง	=	3 คะแนน
มาก	=	4 คะแนน
มากที่สุด	=	5 คะแนน

นำคะแนนที่ได้จัดระดับค่าเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนระหว่าง 1.00 – 2.50 คะแนนอยู่ในระดับต่ำหรือมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งในเรื่องต่าง ๆ น้อย

คะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางหรือมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งในเรื่องต่าง ๆ ปานกลาง

คะแนนระหว่าง 3.51 – 5.00 คะแนนอยู่ในระดับสูงหรือมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งในเรื่องต่าง ๆ มาก

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาแล้ว คัดเลือกแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ เพื่อนำมาประมวลผล
2. นำคำตอบที่ได้จากการสำรวจในแบบสอบถามมาจัดกลุ่มคำตอบ (Tabulation) สำหรับคำถามปลายเปิด (Open – ended question) แล้วตั้งรหัสให้กับกลุ่มคำตอบที่จัดไว้
3. ลงรหัสข้อมูล (Coding) ในแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
4. ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และนำเสนอข้อมูลโดยตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัว การเปิดรับสื่อของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. แบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าความแตกต่างโดยใช้ T-Test และ F-Test แบบ One – Way Anova และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง และความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจจากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีอยู่ 9 อำเภอ ได้แก่ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสารคราม แกลง บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น และกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จำนวนทั้งสิ้น 225 คน สามารถนำมาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยแสดงผลเป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย

- 1.1 ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ต่อปี สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง และขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง
- 1.2 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล คือ เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ อบต. พนักงานขาย เพื่อนบ้าน และคู่สมรส สื่อพิเศษ คือ การอบรมสัมมนา ใบปลิว และหออกระจายข่าว
- 1.3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ โดยแยกตามเนื้อหาข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง
- 1.4 ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อทดสอบสมมุติฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำ

- 2.1 สมมุติฐานที่ 1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร กับการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการหาค่า T – Test , F – Test
- 2.2 สมมุติฐานที่ 2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการหาค่า T – Test , F – Test
- 2.3 สมมุติฐานที่ 3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson's Product Moment Coefficient

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	180	80
หญิง	45	20
รวม	225	100

จากตารางที่ 1 แสดงว่าในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือ คิดเป็นร้อยละ 80 และที่เหลือเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
21 – 30	32	14.2
31 – 40	67	29.8
41 – 50	63	28.0
51 – 60	52	23.1
61 ปีขึ้นไป	11	4.9
รวม	225	100

จากตารางที่ 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 อันดับ 3 คืออายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาตอนต้นต้น	128	56.9
ประถมปลายศึกษาตอนปลาย	22	9.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	12.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	6.2
อนุปริญญา	17	7.6
ปริญญาตรีขึ้นไป	16	7.1
รวม	225	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 12.4 อันดับ 3 คือประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 9.8

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามที่อยู่

ที่อยู่	จำนวน	ร้อยละ
เมือง	25	11.1
บางคล้า	25	11.1
บางน้ำเปรี้ยว	25	11.1
บางปะกง	25	11.1
บ้านโพธิ์	25	11.1
แปลงยาว	25	11.1
พนมสารคราม	25	11.1
ราชสาสน์	25	11.1
กิ่งอำเภอคลองเขื่อน	25	11.1
รวม	225	100

จากตารางที่ 4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างอยู่ในอำเภอต่าง ๆ คือ เมือง บางคล้า บางน้ำเปรี้ยว บางปะกง บ้านโพธิ์ แปลงยาว พนมสารคราม ราชสาสน์ และกิ่งอำเภอคลองเขื่อน เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 11.1

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	209	92.9
มีตำแหน่งทางสังคม	16	7.1
รวม	225	100

จากตารางที่ 5 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 92.9 และที่เหลือมีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 7.1

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามรายได้ต่อปี

รายได้ต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 50,001 บาท	41	18.2
50,001 – 100,000 บาท	118	52.4
100,001 – 150,000 บาท	43	19.1
มากกว่า 150,000 บาท	23	10.2
รวม	225	100

จากตารางที่ 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อปี 50,0001 – 100,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.4 รองลงมาคือ 100,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.1 อันดับ 3 คือ ต่ำกว่า 50,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง

สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง	จำนวน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง	194	86.2
รับจ้างเลี้ยงกุ้ง	8	3.6
เช่าบ่อเลี้ยงกุ้ง	23	10.2
รวม	225	100

จากตารางที่ 7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง คือ คิดเป็นร้อยละ 86.2 รองลงมาคือ เช่าบ่อเลี้ยงกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 10.2 อันดับ 3 คือ รับจ้างเลี้ยงกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง

ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง	จำนวน	ร้อยละ
เล็กกว่า 1 ไร่	5	2.2
1 – 5 ไร่	108	48.0
6 – 10 ไร่	59	26.2
มากกว่า 10 ไร่	53	23.6
รวม	225	100

จากตารางที่ 8 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง 1 – 5 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ 6 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.2 อันดับ 3 คือ มากกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.6

1.2 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่าง ๆ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อ

ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากสื่อต่าง ๆ	\bar{X}	SD	ระดับการเปิด รับข่าวสาร
วิทยุ	0.448	1.012	น้อย
โทรทัศน์	2.036	1.633	ปานกลาง
นิตยสาร	1.817	1.630	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	0.902	1.309	น้อย
เกษตรอำเภอ	0.355	1.016	น้อย
กำนัน	0.240	0.853	น้อย
ผู้ใหญ่บ้าน	0.391	1.088	น้อย
เจ้าหน้าที่ อบต.	0.568	1.374	น้อย
พนักงานขาย	2.408	1.669	ปานกลาง
เพื่อนบ้าน	3.657	1.289	มาก
คู่สมรส	2.173	2.167	ปานกลาง
การสัมมนาอบรม	2.057	1.617	ปานกลาง
ใบปลิว	1.360	1.580	น้อย
หอกระจายข่าว	0.151	0.629	น้อย
รวม	1.326	0.789	น้อย

จากตารางที่ 9 แสดงว่า โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากสื่อต่าง ๆ ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.326

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับมากที่สุดคือ เพื่อนบ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.657 รองลงมาคือ พนักงานขาย ค่าเฉลี่ย 2.408 อันดับ 3 คือ คู่สมรส ค่าเฉลี่ย 2.173

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับน้อยที่สุดคือ กำนัน มีค่าเฉลี่ย 0.240 รองลงมาคือ เกษตรอำเภอ ค่าเฉลี่ย 0.355 อันดับ 3 คือ ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 0.391

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากรายการโทรทัศน์รายการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากรายการโทรทัศน์	\bar{x}	SD	ระดับการเปิด รับข่าวสาร
วิถีชาวบ้าน	0.751	1.336	น้อย
ลุงผู้ยู่ยลสวน	0.893	1.478	น้อย
เกษตร 2000	0.626	1.279	น้อย
ดินสร้างชีวิต หมอดินเพื่อน เกษตรกร	0.711	1.306	น้อย
ไม่ลองไม่รู้	1.035	1.592	น้อย
ผู้ใหญ่บ้านดำดี	1.088	1.631	น้อย
เศรษฐกิจแบบพอเพียง	0.746	1.293	น้อย
ทรัพย์สินในดิน	0.493	1.022	น้อย
สินในน้ำ	0.600	1.093	น้อย
ศาลาริมสวน	0.448	0.990	น้อย
แผ่นดินทอง	0.551	1.113	น้อย
เกษตรลูกทุ่ง	1.071	1.565	น้อย
เบิกฟ้าเกษตรกรไทย	0.280	0.938	น้อย
นา นา นา รู้	0.284	0.925	น้อย
อื่น ๆ	0.271	0.835	น้อย
รวม	0.656	0.898	น้อย

จากตารางที่ 10 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากรายการผู้ใหญ่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.088 รองลงมาคือรายการเกษตรลูกทุ่ง ค่าเฉลี่ย 1.071 อันดับ 3 คือ รายการไม่ลองไม่รู้ ค่าเฉลี่ย 1.035

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากนิตยสารฉบับต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากนิตยสาร	\bar{X}	SD	ระดับการเปิด รับข่าวสาร
สัตว์น้ำ	1.586	1.725	น้อย
เพื่อนชาวกุ้ง	1.191	1.678	น้อย
คัมภีร์เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	0.591	1.229	น้อย
ประมงธุรกิจ	0.791	1.492	น้อย
เทคโนโลยีฟาร์มกุ้ง	0.444	1.117	น้อย
สัตว์เศรษฐกิจ	0.462	1.149	น้อย
สัตว์น้ำเศรษฐกิจ	0.551	1.242	น้อย
อื่น ๆ	0.306	1.013	น้อย
รวม	0.740	1.054	น้อย

จากตารางที่ 11 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากนิตยสารสัตว์น้ำ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.586 รองลงมาคือนิตยสารเพื่อนชาวกุ้ง ค่าเฉลี่ย 1.191 อันดับ 3 คือ นิตยสารประมงธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 0.791

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากสื่อหนังสือพิมพ์	\bar{x}	SD	ระดับการเปิด รับข่าวสาร
เดลินิวส์	0.662	1.433	น้อย
ไทยรัฐ	0.933	1.558	น้อย
คม-ชัด-ลึก	0.120	0.452	น้อย
แนวหน้า	0.007	0.367	น้อย
ข่าวสด	0.008	0.546	น้อย
กรุงเทพธุรกิจ	0.007	0.359	น้อย
สยามรายวัน	0.008	0.397	น้อย
ผู้จัดการรายวัน	0.007	0.371	น้อย
ไทยโพสต์	0.006	0.321	น้อย
อื่น ๆ	0.001	0.132	น้อย
รวม	0.227	0.455	น้อย

จากตารางที่ 12 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.933 รองลงมาคือ เดลินิวส์ ค่าเฉลี่ย 0.662 อันดับ 3 คือ คม-ชัด-ลึก ค่าเฉลี่ย 0.120

1.3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อ

ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ในด้านเนื้อหา	\bar{X}	SD	ระดับความพึง พอใจข่าวสาร
การลงทุนสำหรับการเลี้ยงกุ้ง	2.271	0.955	น้อย
การคัดเลือกแม่กุ้งเพื่อขยายพันธุ์	1.462	0.855	น้อย
การคัดเลือกลูกกุ้งเพื่อปล่อยลง บ่อดิน	2.377	1.006	น้อย
การเตรียมบ่อก่อนลงกุ้ง	2.684	1.045	ปานกลาง
การจัดการระหว่างการเลี้ยงกุ้ง	2.666	1.043	ปานกลาง
โรคต่าง ๆ ของกุ้ง	2.511	1.118	ปานกลาง
ผลิตภัณฑ์อาหารกุ้ง	1.924	1.235	น้อย
ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสำหรับกุ้ง	1.844	1.242	น้อย
สารเคมีที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้ง	1.537	0.958	น้อย
ตลาดและราคาการซื้อ/ขายกุ้ง	2.955	1.042	ปานกลาง
นโยบายเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งของ รัฐบาล	2.457	1.030	น้อย
เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเลี้ยงกุ้ง	2.382	1.054	น้อย
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ (กุ้ง)	1.480	0.785	น้อย
รวม	2.196	0.655	น้อย

จากตารางที่ 13 แสดงว่า โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากในเรื่องต่าง ๆ ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.196

ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุดคือ เรื่องตลาดและราคาการซื้อ/ขายกุ้ง มีค่าเฉลี่ย 2.955 รองลงมาคือเรื่องการเตรียมบ่อก่อนลงกุ้ง ค่าเฉลี่ย 2.684 อันดับ 3 คือ เรื่องการจัดการระหว่างการเลี้ยงกุ้ง ค่าเฉลี่ย 2.666

เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ เรื่องการคัดเลือกแม่กุ้งเพื่อขยายพันธุ์ มีค่าเฉลี่ย 1.462 รองลงมาคือเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (กุ้ง) ค่าเฉลี่ย 1.480 อันดับ 3 เรื่องสารเคมีที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้ง ค่าเฉลี่ย 1.537

1.4 ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามข่าวสารที่ต้องการเพิ่มเติม

ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเรื่อง	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด/ราคา	22	20.6
การเลี้ยง	22	20.6
พันธุ์กุ้ง	11	10.3
โรคต่าง ๆ	9	8.4
การลดต้นทุน	8	7.5
นโยบายของรัฐบาล	9	8.4
การเลี้ยงกุ้งระบบชีวภาพ	9	8.4
สารตกค้าง	7	6.5
เอกสารประกอบการใช้อาหาร/ยา	4	3.7
การสัมมนา	3	2.8
ทุกเรื่อง	3	2.8
รวม	107	100

จากตารางที่ 14 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการข่าวสารเรื่องตลาด/ราคาและการเลี้ยงเพิ่มเติมมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 20.6 อันดับ 3 คือเรื่องพันธุ์กุ้ง คิดเป็นร้อยละ 10.3

ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
รัฐบาลเข้ามาช่วยเรื่องราคากุ้ง	40	50.6
หน่วยงานรัฐฯให้การสนับสนุนเรื่องต่าง	18	22.8
สนับสนุนการเลี้ยงแบบชีวภาพ	7	8.9
ต้องการเอกสารความรู้เพิ่มเติม	6	7.6
อยากให้มีการตั้งชมรม	5	6.3
ยารักษาโรคต่าง ๆ ของกุ้ง	2	2.5
การคมนาคมไม่สะดวกทำให้ไม่ได้รับข่าวสาร	1	1.3
รวม	79	100

จากตารางที่ 15 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างอยากให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเรื่องราคากุ้งมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคืออยากให้นหน่วยงานรัฐฯ ให้การสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.8 อันดับ 3 คือ อยากให้สนับสนุนการเลี้ยงแบบชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 8.9

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลักษณะทางประชากร		การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง		T	F	คู่แตกต่าง
		\bar{X}	SD			
เพศ	ชาย	1.242	0.789	-3.273***	-	-
	หญิง	1.663	0.699			
อายุ (ปี)	21 – 30	1.180	0.536	-	3.223*	1 < 2
	31 – 40	1.537	0.755			1 < 5
	41 – 50	1.168	0.736			2 > 3
	51 – 60	1.241	0.840			2 > 4
	มากกว่า 60 ขึ้นไป	1.766	1.243			3 < 5 4 < 5
การศึกษา	ประถมศึกษาตอนต้น	1.356	0.841	-	0.417	-
	ประถมศึกษาตอนปลาย	1.188	0.908			
	มัธยมศึกษาตอนต้น	1.199	0.640			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.295	0.900			
	อนุปริญญา	1.428	0.570			
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1.419	0.522			

ลักษณะทางประชากร		การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง		T	F	คู่แตกต่าง
		\bar{X}	SD			
ที่อยู่	เมือง	1.100	0.756	-	7.521***	1 < 2
	บางคล้า	1.814	0.958			1 < 4
	บางน้ำเปรี้ยว	0.757	0.415			1 < 5
	บางปะกง	1.748	0.620			2 > 3
	บ้านโพธิ์	1.757	0.708			2 > 7
	แปลงยาว	1.365	0.899			2 > 9
	พนมสารคาม	0.862	0.279			3 < 4
	ราชสาส์น	1.351	0.868			3 < 5
	กิ่งอำเภอคลอง เขื่อน	1.180	0.594			4 > 7 5 > 7
สถานภาพทาง สังคม	มีตำแหน่งทาง สังคม	2.049	1.030	-2.961**	-	-
	ไม่มีตำแหน่งทาง สังคม	1.271	0.742			
รายได้ / ปี (บาท)	ต่ำกว่า 50,001	1.554	0.900	-	9.670***	1 > 2
	50,001 – 100,000	1.149	0.714			2 < 4 3 < 4
	100,001 – 150,000	1.240	0.596			
	มากกว่า 150,000	1.987	0.859			
สถานภาพความ เป็นเจ้าของบ่อ เลี้ยง	เป็นเจ้าของบ่อ	1.279	0.785	-	2.854	-
	รับจ้างเลี้ยง	1.812	1.124			
	เช่าบ่อเลี้ยง	1.552	0.600			
ขนาดพื้นที่บ่อ เลี้ยง(ไร่)	เล็กกว่า 1 ไร่	2.342	0.340	-	10.683***	1 > 2
	1 – 5 ไร่	1.189	0.820			1 > 3
	5 – 10 ไร่	1.134	0.595			2 < 4
	มากกว่า 10 ไร่	1.722	0.743			3 < 4

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ การศึกษา และสถานภาพการเป็น
เจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง ไม่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของกลุ่มตัวอย่างแต่ลักษณะทาง
ประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ และขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยง มีผลต่อการ
เปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05, 0.005 และ
0.001

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ LSD พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุ 41 - 50 ปี
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุ 41 – 50 ปี
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุ 51 – 60 ปี
5. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป
6. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Tukey พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอเมืองมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางคล้า
2. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอเมืองมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางปะกง
3. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอเมืองมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านโพธิ์
4. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางคล้ามีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
5. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางคล้ามีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัว
อย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอนวมสารคราม

6. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางคล้ามีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกิ่งอำเภอคลองเขื่อน
7. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางปะกง
8. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านโพธิ์
9. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบางปะกงมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอพนมสารคราม
10. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอำเภอบ้านโพธิ์มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอพนมสารคราม

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Scheffe พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 50,001 บาทต่อปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 บาทต่อปี
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 บาทต่อปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 150,000 บาทต่อปี
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 100,001 – 150,000 บาทต่อปีมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 150,000 บาทต่อปี

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Scheffe พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งเล็กกว่า 1 ไร่ มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง 1 – 5 ไร่
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งเล็กกว่า 1 ไร่ มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง 5 – 10 ไร่
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง 1 – 5 ไร่ มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งมากกว่า 10 ไร่
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง 5 – 10 ไร่ มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งมากกว่า 10 ไร่

สมมุติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดระยอง

ลักษณะทางประชากร		ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง		T	F	คู่แตกต่าง
		\bar{X}	SD			
เพศ	ชาย	2.214	0.610	0.676		
	หญิง	2.126	0.814			
อายุ (ปี)	21 – 30	2.326	0.580	-	1.040	
	31 – 40	2.254	0.703			
	41 – 50	2.167	0.690			
	51 – 60	2.131	0.587			
	มากกว่า 60 ขึ้นไป	1.937	0.646			
การศึกษา	ประถมศึกษาตอนต้น	2.061	0.634	-	3.941**	1 < 6
	ประถมศึกษาตอนปลาย	2.321	0.522			
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.307	0.747			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.296	0.492			
	อนุปริญญา	2.280	0.821			
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2.735	0.390			

ลักษณะทางประชากร		ความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้ง		T	F	คู่แตก ต่าง
		\bar{X}	SD			
ที่อยู่	เมือง	2.221	0.738	-	3.028**	2 > 3
	บางคล้า	2.396	0.785			3 < 5
	บางน้ำเปรี้ยว	1.824	0.309			3 < 8
	บางปะกง	1.953	0.858			
	บ้านโพธิ์	2.393	0.753			
	แปลงยาว	2.030	0.460			
	พนมสารคาม	2.156	0.252			
	ราชสาสน์	2.433	0.741			
	กิ่งอำเภอคลอง เขื่อน	2.356	0.465			
สถานภาพทาง สังคม	มีตำแหน่งทาง สังคม	2.167	0.656	-2.404*	-	-
	ไม่มีตำแหน่ง ทางสังคม	2.572	0.532			
รายได้ / ปี (บาท)	ต่ำกว่า 50,001	2.313	0.774	-	8.038***	1 > 2
	50,001 – 100,000	2.011	0.559			2 < 3
	100,001 – 150,000	2.517	0.674			
	มากกว่า 150,000	2.337	0.564			
สถานภาพ ความเป็นเจ้า ของบ่อเลี้ยง	เป็นเจ้าของบ่อ	2.180	0.659	-	2.319	-
	รับจ้างเลี้ยง	2.682	0.691			
	เช่าบ่อเลี้ยง	2.160	0.561			
	อื่นๆ	-	-			
ขนาดพื้นที่บ่อ เลี้ยง(ไร่)	เล็กกว่า 1 ไร่	2.492	1.452	-	0.956	-
	1 – 5 ไร่	2.190	0.556			
	5 – 10 ไร่	2.109	0.654			
	มากกว่า 10 ไร่	2.277	0.740			

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพความเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยง และขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยง ไม่มีผลต่อความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับแต่ลักษณะทางประชากร ได้แก่ การศึกษา ที่อยู่ รายได้ และสถานภาพทางสังคมมีผลต่อความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, 0.005 และ 0.001

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Scheffe พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมีความพึงพอใจชาวสวนที่ได้รับน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Scheffe พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางกล่ำมีความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
2. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวมีความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านโพธิ์
3. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านโพธิ์มีความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอราชสาสน์

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ละคู่แบบ Scheffe พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 50,001 บาทต่อปีมีความพึงพอใจชาวสวนที่ได้รับมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 บาทต่อปี
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 50,001 – 100,000 บาทต่อปีมีความพึงพอใจชาวสวนที่ได้รับน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 100,001 – 150,000 บาทต่อปี

สมมุติฐานที่ 3 การเปิดรับชาวสวนการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจชาวสวนการเลี้ยงกุ้ง

ตารางที่ 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยง
 กุ้ง และ ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง
การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง	0.308**

จากตารางที่ 18 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าว
 สารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีการ
 เปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากก็จะมี ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับมาก แต่หากกลุ่มตัว
 อย่างไม่มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยก็จะมี ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับน้อย

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทราซึ่ง มีอยู่ 9 อำเภอได้แก่ เมือง บ้านโพธิ์ บางปะกง บางคล้า พนมสารคาม แกลงยาว บางน้ำเปรี้ยว ราชสาส์น กิ่งอ.คลองเขื่อน โดยการสุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จำนวน 225 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การวิเคราะห์หาค่าความต่างแบบ T- test ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 225 คน แบ่งเป็นเพศชาย 180 คน และเพศหญิง 45 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น อาศัยอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ที่มีการเลี้ยงกุ้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา 9 อำเภอ คือ เมือง บางคล้า บางน้ำเปรี้ยว บางปะกง บ้านโพธิ์ แกลงยาว พนมสารคาม ราชสาส์น และกิ่งอ.คลองเขื่อน อำเภอละ 25 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง 209 คน ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีรายได้ต่อปี 50,000 – 100,000 บาท และเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้งที่มีขนาด 1 – 5 ไร่

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากเพื่อนบ้านมากที่สุดคืออยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือรายการผู้ใหญ่บ้านดำดี มีการเปิดรับในระดับน้อย

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากนิตยสารในระดับปานกลางโดยนิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือนิตยสารสัตว์น้ำ คือมีการเปิดรับในระดับน้อย

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากหนังสือพิมพ์ในระดับน้อย โดยหนังสือพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการเปิดรับในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับในระดับน้อย โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดคือเรื่องตลาดและราคาการซื้อ/ขายกุ้ง มีความพึงพอใจระดับปานกลางเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนมากจะรู้จักกับแพรว์ซื้อกุ้งเป็นการส่วนตัวและสามารถโทรศัพท์สอบถามราคาได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการคมนาคมขนส่ง

ส่วนที่ 4 ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่ต้องการข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเพิ่มเติม แต่หากกลุ่มตัวอย่างต้องการเพิ่มเติมเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข่าวสารเพิ่มเติมมากที่สุดคือ เรื่องตลาด/ราคา และเรื่องการจัดการระหว่งการเลี้ยง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่จำเป็นที่สุดต่อการเลี้ยงกุ้งให้ประสบผลสำเร็จ

เรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเสนอแนะมากที่สุดคือต้องการให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเรื่องราคากุ้ง

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

3. การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไม่แตกต่างกัน

4. ที่อยู่

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอที่ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

5. สถานภาพทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

6. รายได้ต่อปี

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อปีต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

7. สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้งต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไม่แตกต่างกัน

8. ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง

กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ไม่แตกต่างกัน

2. อายุ
กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไม่แตกต่างกัน
3. การศึกษา
กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน
4. ที่อยู่
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอำเภอที่ต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน
5. สถานภาพทางสังคม
กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน
6. รายได้ต่อปี
กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อปีต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแตกต่างกัน
7. สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง
กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้งต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไม่แตกต่างกัน
8. ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง
กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้งต่างกันมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 3 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

อภิปรายผล

1. การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง จากเพื่อนบ้านมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเพื่อนบ้านมีขอบเขตแห่งประสบการณ์ (Field of experience) คือ อาชีพ การดำเนินชีวิต และความสนใจใกล้เคียงกัน ทำให้สื่อสารกันเข้าใจมากกว่าสื่ออื่น ดังที่ Schramm กล่าวว่า การสื่อสารของสื่อบุคคลจะเข้าใจกันมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตแห่งประสบการณ์ (Field of experience) ของทั้งสองฝ่าย และเพื่อนบ้านยังมีทัศนคติ ระดับความรู้ ระดับสังคมและวัฒนธรรมใกล้เคียงกันมากกว่าสื่ออื่น ทำให้การสื่อสารเข้าใจกันมากกว่าสื่ออื่น ดังที่ Berlo ได้อธิบายลักษณะของผู้ส่งสารและผู้รับสารไว้ในแบบจำลอง SMCR

ทั้งนี้เพื่อนบ้านยังเป็นสื่อที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งสามารถเปิดรับได้ง่ายที่สุด ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งเลือกที่จะรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากเพื่อนบ้านมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามที่ Schramm (1973) สรุปหลักทั่วไปของการเลือกแสวงหาข่าวสารว่าจะเป็นไปตามหลักที่ใช้ความพยายามให้น้อยที่สุด (Effort Required) แต่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้ตั้งใจ (Expectation of Reward) (กาญจนา แก้วเทพ, 2542 : 187)

เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากที่สุดคือรายการ "ผู้ใหญ่บ้านดำดี" อาจเป็นเพราะรูปแบบรายการสนุกสนาน น่าสนใจ ซึ่งตรงกับที่แม็คคอมส์และเบคเกอร์ กล่าวถึงเหตุผลในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนในมุมมองของผู้รับสารไว้ว่าบุคคลจะติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อความบันเทิง

เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากนิตยสารในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจากสื่อ นิตยสารถือเป็นสื่อที่มีความพุ่มพุยแต่บางครั้งนิตยสารนำเสนอเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังคงมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ นิตยสาร เช่นเดียวกับสื่อหนังสือพิมพ์ที่แม้จะมีราคาสูงกว่าแต่ต้องใช้งบประมาณคนส่งซึ่งการเดินทางลำบากแต่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับน้อย ซึ่งตรงกับที่เมอริล และโลว์เวนสตีน กล่าวว่าผู้รับสารแต่ละคนจะมีระดับการเปิดรับสื่อ และข่าวสารที่ต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและปัจจัยที่แตกต่างกัน คือ ความอยากรู้อยากเห็น ประโยชน์ใช้สอยของตน และลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป

2. ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับในระดับน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ตัวเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งเอง, ครอบครัว, หรือเพื่อนฝูง ไม่พึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง หรือ รัฐบาลไม่ให้การสนับสนุนการเผยแพร่ข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง หรือข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเรื่องต่างๆ ถูกเผยแพร่ออกไปทางสื่อที่ไม่เหมาะสม ซึ่งตรงกับ Katz และคณะ (1973) ได้สร้างมาตรวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของมนุษย์ขึ้นโดยพิจารณาจากบุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์เียงการติดต่อไปสู่ ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว เพื่อนฝูง รัฐบาล และ สื่ออื่น ๆ ภายนอกที่มีความหมายน้อยลง

ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทราต้องการเพิ่มเติม คือ เรื่องตลาด/ราคา และการจัดการระหว่างการผลิต อาจเนื่องมาจากเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดซึ่งตรงกับ Katz และคณะ (1973) ที่ได้สร้างมาตรวัดความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมของมนุษย์ ในเรื่องลักษณะของความ ต้องการ คือ ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น

สุภาภรณ์ งามวงศ์น้อย (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะคนดี และพฤติกรรมกรเปิดรับรายการวิทยุโทรทัศน์ด้านการเกษตร ในเขตอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าเกษตรกรต้องการข้อมูลเพิ่มเติมด้านการตลาดหรือแหล่งรับซื้อผลผลิตเป็นสำคัญ

3. สมมุติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า มีทั้งส่วนที่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ตัวแปรที่พบว่าเป็นไปตามสมมุติฐานได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ต่อปี ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง และตัวแปรที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานคือการศึกษา สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง อาจเนื่องมาจาก เกษตรกรมีข้อจำกัดเรื่องช่องทางการรับสาร เพราะพื้นที่การเลี้ยงกุ้งส่วนมากมักอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ช่องทางการสื่อสารที่รับได้จึงใกล้เคียงกัน ซึ่งตรงกับทฤษฎีเรื่องการเลือกช่องทางการสื่อสารที่ว่าสื่อเป็นตัวเชื่อมผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ส่งสารทำการส่งสารไปยังผู้รับสารได้ ในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารจำต้องมีสื่อและเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสาร ประสิทธิภาพของสื่อย่อมมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการสื่อสาร หากผู้ส่งสารเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร (Communication situation) ประสิทธิผลของการสื่อสารก็จะมาก

ทั้งนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ สุโชติ ดาวสุโข (2538) ศึกษาการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของเกษตรกร อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา ที่พบว่า เกษตรกรมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร ที่มีความแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรที่

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ และการศึกษาที่ต่างกันไม่มีผลให้เกษตรกรมีการเปิดรับข่าวสารต่างกัน

สมมุติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรที่ต่างกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทำให้ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างกัน

จากการวิจัยพบว่ามีทั้งส่วนที่เป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ตัวแปรที่พบว่าเป็นไปตามสมมุติฐานได้แก่ การศึกษา ที่อยู่ สถานภาพทางสังคม รายได้ต่อปี และตัวแปรที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานคือ เพศ อายุ สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง และขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยง ตัวแปรที่เป็นไปตามสมมุติฐานนั้นอาจเนื่องมาจากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความต้องการข่าวสารต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ตามที่ มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยากเรียนรู้ (Need for Cognitive) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะแสวงหาระเบียบและความเข้าใจสภาวะแวดล้อมของตนเอง ความต้องการที่จะเรียนรู้นี้เป็นแรงผลักดันที่มนุษย์เรียนรู้มาจากสังคม โดยมาสโลว์ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของสื่อมวลชน ดังนี้

1. มนุษย์จะแสวงหาข่าวสาร ไม่ได้ถูกยัดเยียดให้อ่าน ดู หรือฟัง มนุษย์มีทางเลือกที่จะหลบหลีกข่าวสารได้ ถ้าต้องการ
2. การใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีจุดมุ่งหมาย (Goal - directed)
3. สื่อมวลชนต้องแข่งขันกับสิ่งเร้าอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่อาจจะตอบสนองความต้องการรู้ (Need for Orientation) ของมนุษย์ได้
4. มนุษย์เป็นผู้กำหนดความต้องการของตัวเองจากความสนใจ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นในกรณีต่าง ๆ กัน
5. มนุษย์ทุกคนเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความต้องการส่วนตัว (เสรี วงศ์มณฑา, 2523 : 6)

นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยที่สอดคล้องในบางส่วน คือ มณีวรรณ รัชมีเพ็ญ (2540) ที่ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ พบว่า ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา

6. สมมุติฐานที่ 3 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

จากการวิจัยพบว่าการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง ซึ่งหมายความว่าหากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งมากก็必将มีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับมาก แต่

หากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งน้อยก็จะมีคามพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับน้อย

สอดคล้องกับ มณีวรรณ รัตมีเพ็ญ (2540) ที่ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรางวัลรัฐธรรมนุญ พบว่า ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรางวัลรัฐธรรมนุญมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรางวัลรัฐธรรมนุญ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนประชาสัมพันธ์ หรือการเลือกใช้สื่อของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อการให้ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง

1. การให้ข่าวสารการเลี้ยงกุ้งแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งนั้นควรเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม คือสื่อที่มีราคาถูกและสะดวกแก่การเปิดรับ เช่น สื่อบุคคล โดย หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ควรอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง เช่น ส่งเจ้าหน้าที่ไปหาผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) อย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกษตรกร เพื่อให้ผู้นำทางความคิดนำข่าวสารการเลี้ยงกุ้งไปบอกต่อยังผู้เลี้ยงกุ้ง หรือมีการจัดสัมมนาออกสถานที่ หรือฝากข่าวไปกับรถชนกุ้งที่ต้องไปรับซื้อกุ้งตามบ่อเลี้ยง
2. ข่าวสารการเกษตรที่หน่วยงานหรือองค์กรต้องนำเสนอ ควรประกอบไปด้วยเรื่อง ราคา/ตลาด และการจัดการระหว่างการผลิตเลี้ยงกุ้ง และควรตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอเพื่อให้มีความทันสมัยและสามารถนำไปปรับใช้ได้โดยเน้นถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (กุ้ง) เพื่อเพิ่มราคาสินค้า เทคนิคการเลี้ยงใหม่ ๆ เช่นการใช้สารธรรมชาติหรือการเลี้ยงแบบชีวภาพ เพื่อลดปัญหาการกตราคาที่พอลำนำเรื่องสารตกค้างมาเป็นข้ออ้าง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เกษตรกรต้องการ
3. หน่วยงานหรือองค์กรควรคำนึงถึงรูปแบบการนำเสนอที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งเป็นสำคัญ โดยรูปแบบของข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งต้องการคือการนำเสนอโดยแฝงความบันเทิง (Edutainment)

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่สำคัญอย่างหนึ่ง จากการศึกษาการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทราพบ ว่าผู้นำทางความคิดหรือบุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคม มีการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งต่างจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ดังนั้นควรศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่การเกษตรในการเผยแพร่ข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง โดยการสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก
2. การศึกษาบทบาทของพนักงานขายที่มีต่อพฤติกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้ง โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งอย่างเจาะลึก จะเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้สามารถรับรู้การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงจากพนักงานขาย อันจะนำไปสู่หนทางการเลือกช่องทางการส่งสารไปสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนก ห่อเตซ. การประเมินผลการลงทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในอำเภอปากพนังฝั่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2537.
- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ แนวคิด และเทคนิค. อินฟินิตี้เพลส. กรุงเทพฯ, 2542.
- จิรพรรณ ไสมีอินทร์. การศึกษาการเปิดรับฟังข่าวสารด้านการเกษตร จากหอกระจายข่าวของเกษตรกร ในท้องที่จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- จิรภัทร มหาสุคนธ์. การเปิดรายการโทรทัศน์ทางการเกษตรของเกษตรกร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- ประจวบ หล้าอุบล. กุ้ง. ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- พัชรินทร์ เศวตสุทธิพันธ์. การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกชมรายการข่าวโทรทัศน์ของผู้ชม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ภูงศิ์ น้อยสง่า. การใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของคนงานไร่อ้อย ที่หมู่บ้านหนองประเสิร์ฐ อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- มณีวรรณ รัชมีเพ็อง. ความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ศิริชัย ศิริกายะ. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. อนาคตประมงไทย รายงานผลการสัมมนาร่วม ภาครัฐและเอกชน 4 – 6 มิถุนายน 2530 : 231 – 238.
- สมพิศ อยู่สุข. แนวโน้มสถานการณ์การผลิต การตลาดสัตว์น้ำปี 42. นิตยสารสัตว์น้ำ ปีที่ 11 ฉบับที่ 121 เดือนกันยายน 2542 : 103.
- สวณิต ยมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล. แบบจำลองการสื่อสาร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537

สาคร พรหมคุณ. เรื่องจากปก. นิตยสารเทคโนโลยีฟาร์มกึ่ง ปีที่ 1 ฉบับที่ 6 เดือนมกราคม 2545 : 13
- 14.

สุกัญญา นาคสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความทันสมัยของประชาชนในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต นิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536

สุภาภรณ์ งามวงศ์น้อย. ทัศนคติและพฤติกรรมในการเปิดรับรายการวิทยุโทรทัศน์ ด้านการเกษตรของ
เกษตรกร ในเขตอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมในการรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

เสรี วงษ์มณฑา. จิตวิทยาในการสื่อสาร. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 (เมษายน - มิถุนายน
2523) : 6.

อรัญญา ฉัตรเดชา. เศรษฐกิจการผลิตกุ้งกุลาดำ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการผลิต 2536/2537. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราม
คำแหง, 2537.

อุทัยวรรณ อินทร์โต. การให้บริการข่าวสารการเกษตรผ่านสื่อโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker

Katz, E., M. Gurevitch, and H. Hass. On the use of the mass media for important things.
American Sociological Review 38 : 164 – 181, 1973

Klapper, J.T. The effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.

Mc Quail., D. Mass Communication Theory : an Introduction. Beverly Hills : Sage, 1983.

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แบบสอบถาม

เรื่องการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งและความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวិชาการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจะถือเป็นความลับและถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงใน ตามความจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 21 ปี

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

61 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

ประถมศึกษาตอนต้น

ประถมศึกษาตอนปลาย

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

อนุปริญญา

ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ที่อยู่

อำเภอเมือง

อำเภอบางคล้า

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

อำเภอบางปะกง

อำเภอบ้านโพธิ์

อำเภอแปลงยาว

อำเภอพนมสารคาม

อำเภอราชสาส์น

กิ่งอำเภอดงเค็ง

5. สถานภาพในสังคม

มีตำแหน่งในสังคมคือ.....

ไม่มี

6. รายได้ต่อปี

ต่ำกว่า 50,001 บาท/ปี

50,001 – 100,000 บาท/ปี

100,001 – 150,000 บาท/ปี

มากกว่า 150,001 บาท/ปี

7. สถานภาพการเป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง

เป็นเจ้าของบ่อเลี้ยงกุ้ง

รับจ้างเลี้ยงกุ้ง

เช่าบ่อเลี้ยงกุ้ง

อื่นๆ.....

8. ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงกุ้ง

เล็กกว่า 1 ไร่

1 ไร่ – 5 ไร่

6 – 10 ไร่

มากกว่า 10 ไร่

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความเป็นจริง

9. ท่านเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อใดมากที่สุด

ข้อ	ประเภทของสื่อ	ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อนี้ๆ					ไม่เคย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	
1	วิทยุ						
2	โทรทัศน์						
3	นิตยสาร						
4	หนังสือพิมพ์						
5	เกษตรอำเภอ						
6	กำนัน						
7	ผู้ใหญ่บ้าน						
8	เจ้าหน้าที่ อบต.						
9	พนักงานขาย						
10	เพื่อนบ้าน						
11	คู่สมรส						
12	การสัมมนาอบรม						
13	โบปลิว						
14	หอกระจายข่าว						

10. ท่านเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากรายการโทรทัศน์, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์และรายการวิทยุต่างๆ อย่างไร

ข้อ	ชื่อรายการ	ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่เคย
10.1	รายการโทรทัศน์						
	วิถีชาวบ้าน
	ลุงขี้ขลุ่ยสวน
	เกษตร 2000
	"ดินสร้างชีวิต" หมอดินเพื่อเกษตรกร
	ไม่ลองไม่รู้
	ผู้ใหญ่บ้านดำดี
	เศรษฐกิจแบบพอเพียง
	ทรัพย์สินในดิน
	สินในน้ำ
	ศาลาริมสวน
	แผ่นดินทอง
	เกษตรลูกทุ่ง
	อื่นๆ โปรดระบุ.....
10.2	นิตยสาร						
	สัตว์น้ำ
	เพื่อนชาวกุ้ง
	คัมภีร์เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
	ประมงธุรกิจ
	เทคโนโลยีฟาร์มกุ้ง
	สัตว์เศรษฐกิจ
	สัตว์น้ำเศรษฐกิจ
อื่นๆ โปรดระบุ.....	
10.3	หนังสือพิมพ์						
	เดลินิวส์
	ไทยรัฐ
	คม-ชัด-ลึก
	แนวหน้า
	ข่าวสด
	กรุงเทพธุรกิจ
	สยามรายวัน
	ผู้จัดการรายวัน
	ไทยโพสต์
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

10.4 ท่านเปิดรับข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่างๆ อย่างไร
รายการวิทยุที่ท่านเคยได้รับข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง

11. ท่านมีความพึงพอใจข่าวสารการเลี้ยงกุ้งจากสื่อต่างๆ อย่างไร

ข้อ	เนื้อหาของข่าวสารการเลี้ยงกุ้ง	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
1	การลงทุนสำหรับการเลี้ยงกุ้ง					
2	การคัดเลือกแม่กุ้งเพื่อเพาะขยายพันธุ์					
3	การคัดเลือกลูกกุ้งเพื่อปล่อยลงบ่อดิน					
4	การเตรียมบ่อก่อนลงกุ้ง					
5	การจัดการระหว่างการเลี้ยงกุ้ง					
6	โรคต่างๆ ของกุ้ง					
7	ผลิตภัณฑ์อาหารกุ้ง					
8	ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสำหรับกุ้ง					
9	สารเคมีที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้ง					
10	ตลาดและราคาการซื้อ/ขายกุ้ง					
11	นโยบายเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งของรัฐบาล					
12	เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเลี้ยงกุ้ง					
13	การแปรรูปผลิตภัณฑ์ (กุ้ง)					

12. ท่านต้องการทราบข่าวสารการเลี้ยงกุ้งเรื่องใดเพิ่มเติมมากที่สุด โปรดระบุ 1-3 ตามลำดับ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

13. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University